N°. 17. Donderdag 26 April 1923. 23ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
VOORLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie" en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te DJOKDJA, Mr. K. FAUSER. Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987°. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

INHOUD: De Tentoonstellingsplannen der Afdeeling Apeldoorn. — Het Museum ten bate van het Onderwijs te 's-Gravenhage. — Regeeringsjubileum H. M. de Koningin. — Reorganisatie van de Ned. Staatsloterij. — Tentoonstelling van Bataksche Weefsels. — Ingezonden. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verre Vreemden. — Meded. — Mutaties van 11 tot 18 April 1923.

De Tentoonstellingsplannen der Afdeeling Apeldoorn.

„Men meende dat Apeldoorn, dat toch zoovele vermogende oud-Ind.gasten telt, de rest (van het garantiefonds) nog wel zou kunnen fourneeren......"

(Uit een brief van 't H.B. aan de afd. Apeldoorn.)

Het is ieders plicht mede te werken om over het doode punt van dezen malaise-tijd heen te komen. Niet alleen over de materieele, doch vooral ook over de geestelijke slapte. De lust tot werken, die niet in de eerste plaats vraagt naar den uitslag, doch naar 't doel, moeten we weer terugkrijgen. Dit geldt ook voor het vereenigingsleven van „Oost en West" met haar doel: bekendheid te bevorderen met ons land buiten Europa, en liefde te kweeken en belangstelling te wekken. Dat dit noodig is en goed vindt iedereen. Maar dan moet er ook iets gedaan worden.

Het bestuur van de afdeeling Apeldoorn is van meening, dat de „lezingen met lichtbeelden" eens afgewisseld moeten worden door wat anders. Dat het woord en beeld eens vervangen moet worden door de voorwerpen, door de aanschouwing van de alledaagsche dingen en van de kunstvoortbrengselen, door overzichtelijke kaarten, door, laat 't zijn een oppervlakkige kennismaking, met 't geen er over Indië verschijnt. Een tentoonstelling dus, een populaire tentoonstelling, met 'n eenvoudigen, makkelijken catalogus en nog veel meer.

En hoe ver zijn we nu met ons plan? In 't kort zoover: 18 (achttien) menschen hebben toegezegd

gratis allerlei voorwerpen te willen afstaan. Negen daarvan hebben hun opgaven ingezonden met in totaal 279 voorwerpen, met een opgegeven verzekeringswaarde van ± *f* 1350.—. Voor 't garantiefonds is *f* 100.— toegezegd door particulieren, waarvan *acht* lid zijn van onze afdeeling. Dat kan toch beter! Wij mogen toch niet veronderstellen, dat de liefde van de oud-Indischgasten in Apeldoorn beneden het vriespunt is gedaald? En evenmin, dat er buiten die 8 niet anderen zijn, die werkelijk voelen voor dit plan, vooral voor het doel er van!

Daarom zullen we nog eens 'n poging wagen op korten termijn, om ons garantiefonds zoodanig aangevuld te krijgen en door andere maatregelen het slagen zooveel mogelijk te verzekeren, dat we met een minimum van kosten toch behoorlijk voor den dag komen en iets leerzaams en aantrekkelijks te genieten kunnen geven.

Zeg nu niet, ik kan toch niets doen, doch doe wat ge kunt. Werkt u over 't doode punt heen. Wij zullen nogmaals circulaires rondzenden en wij verwachten nog, dat die op tijd zullen beantwoord worden, zoodat wij regelmatig kunnen voortwerken. En spreek er ook eens over met uw kennissen, maar vooral, versterkt het garantiefonds; den arbeid en de zorg hebben wij er gaarne voor over.

Hebt ge voorwerpen, die ge bovendien voor de verloting wilt afstaan, gaarne zullen we uw lijstje ontvangen. Wilt ge ons helpen toezicht te houden of wilt ge u beschikbaar stellen voor de verkoopafdeeling, laat 't ons s.v.p. weten; hebt ge een vitrine of kastje te missen om kostbare voorwerpen in te exposeeren, 't zal ons zeer welkom zijn. Maar hoofdzaak is: doe wat, laat 't ons weten en versterkt het garantiefonds

Alle vragen en opgaven, enz. betreffende de tentoonstelling en betreffende de vereeniging „Oost en West" gelieve u schriftelijk te richten tot den secretaris der afdeeling, J. C. Baars, Tuinstraat 60. Niet dadelijk krijgt ge misschien antwoord, doch wel wordt alles direct genoteerd.

Het Bestuur der Afdeeling Apeldoorn.

Het Museum ten bate van het Onderwijs te 's-Gravenhage.

Belangstelling, als zoodanig, is den mensch aangeboren. Ze is een veelal sluimerende gave, welke, om tot haar recht te komen, moet worden aangewakkerd. Op de wijze hoe, komt het aan.

Uit den tijd komen alle dingen. Wie een vergelijking zou maken tusschen de methode — „an sich", al weer — waarop vóór een eeuw nog de jeugd werd onderricht en die, welke in onze dagen toepassing vindt, zou de cultuur in hare altijddurende beweging op haar best zien. In dat tijdsverloop heeft de „Boom der kennis" andere loten voortgebracht, nieuwe wortels geschoten, welke de oude, verdorde, hebben verdrongen en alzoo dien boom een gansch ander aanzien gegeven. Perpetuum mobile. En zoo dan staat thans het onderwijs op de scholen, tot vóór kort gebonden aan de doode letter van het woord alleen — Prometheus aan de rots — in het teeken van vrijwording door het machtige middel der aanschouwelijke voorstelling, waarbij oog en daardoor verstand, met een kostelijk geschenk worden verrijkt.

* * *

Oude Hagenaars herinneren zich nog wel de Hekkelaan, de jongere niet en bij het hooren van de benaming leest men het hen van 't gelaat: wablief? nooit van gehoord. In de wisseling der tijden is het die laan — zonder boomen — niet te best vergaan. Eertijds van eenig aanzien, is ze nu geworden, door de uitbreiding der stad en de wijze, waarop die heeft plaats gehad, een achter-af, een volksbuurt. Der dingen loop. Het stadsaspect verandert met den dag en men ziet het voor oogen. Groote en breede verkeersbanen worden getrokken, die eeuwenoude gedeelten, welke de kom der gemeente vormden, doen verdwijnen, ofwel worden weer oude wegen tot hun vorigen staat teruggebracht, als die van de „Voorpoort van den Hove", waarlangs, op zijn morgenrit, Maurits, aan het hoofd van zijn ruiterstoet — les panaches sur leurs chapeaux — de rossinanten om den alouden vijveroever zwenken deed.

En zoo heeft het grillig lot gewild, dat de verscholen Hekkelaan op haar ouden dag een historische beteekenis verkregen heeft door het Museum ten bate van het Onderwijs.

* * *

De geschiedenis van het museum is in 't kort deze: In de Avondpost van 28 en 29 Augustus 1904 verscheen van de hand des heeren A. W. Akkerman en G. J. Ligthart een artikel, dat den stoot gaf aan de oprichting 25 October 1904 van de „Vereeniging het Museum ten bate van het Onderwijs", waartoe ook de Vereeniging „Oost en West" het hare heeft bijgedragen. De hoofdstad en het buitenland waren reeds voorgegaan. Blijkens de door het Bestuur verspreide circulaire dacht men zich deze instelling niet als eene verzameling van de beste leermiddelen en schoolbenoodigdheden, doch als een Inrichting, die de school zou moeten helpen aan aanschouwingsmiddelen op allerlei gebied, niet alleen voor den onderwijzer, die er zich verder zou kunnen ontwikkelen, maar vooral voor de leerlingen, die hier onderwijs zouden ontvangen. Allengs verkreeg men de beschikking over voorwerpen van allerlei aard, deels aangekocht, voor het meerendeel ten geschenke of in bruikleen afgestaan, die aanvankelijk alle werden ondergebracht in een zaaltje van het voormalig archiefgebouw, totdat het Bestuur der Gemeente de bovenlokalen van het Gemeentegebouw aan de Nieuwe Markt, het, ook historisch, bekende hotel „Le Maréchal de Turenne", voor het doel beschikbaar stelde.

Een zelfstandig bestaan als gemeentelijke inrichting kreeg het Museum evenwel eerst den 2[illegible] Maart 1922, toen het daarvoor aangewezen gebouw in de Hekkelaan geopend werd.

* * *

Wordt hier nu de aandacht gevestigd op dit nog te weinig bekende Museum, eene instelling, waaromtrent het volmaakt overbodig is om de beteekenis in den breede te schetsen, waar dit, bovendien, op uitnemende wijze door deskundigen reeds elders geschied is, o.m. door den Directeur den heer Dr. H. van Capelle, in zijn propagandageschrift, waarvan ook voor deze regelen dankbaar gebruik gemaakt is — hoofdzakelijk is de bedoeling den lezer van het „Kol. Weekblad", voor zooverre noodig, te wijzen op de belangrijke verzameling van voorwerpen op het gebied van land- en volkenkunde onzer Oostersche gewesten, hier bijeengebracht en systematisch gerangschikt. Op het batikprocedé, op vlecht-, weef-, inleg- en kralenwerk, metaalwerk en wapens, vezelstoffen, hout- en snijwerk, kleedij, huizen en artikelen voor huishoudelijk gebruik, schepen, prauwen, maskers, enz., te veel om op te noemen. En overal wandkaarten, foto's, teekeningen en beknopte, maar, waar vereischt, vrij uitvoerige beschrijvingen, die een duidelijke verklaring geven van den aard en het gebruik der voorwerpen, ook van de bewoners dier landen in hun bedrijf. Zoowel Oost en West (Suriname) is ook in dieren- en plantenrijk vertegenwoordigd.

Terecht mocht Jan Ligthart, de bekende voorvechter voor aanschouwelijk onderwijs, zeggen: het is een Museum voor uwe kinderen en u, omdat inderdaad ook voor volwassenen hier zooveel te leeren valt. Zoo loont al een gang er heen de bezichtiging van eene uitgebreide en hoogst waardevolle verzameling steenen wapens, die de evolutie van het werktuig en het wapen in de z.g. steen-

periode moeten duidelijk maken (ter beschikking gesteld van den Directeur door Dr. Rutot, bekend geoloog en prae-historicus, conservator van het Museum voor Natuurlijke Historie te Brussel). Maar, in de eerste plaats is het Museum een school

Regeeringsjubileum H. M. de Koningin

Van het door den Beeldhouwer en Kunstschilder GERARD C. VRINT vervaardigde beeld van H. M. DE KONINGIN, wordt hierbij den lezers een photografische opname aangeboden. (Zie het vorig K. W.).

in den besten zin van 't woord voor de Nederlandsche jeugd, welke, t. o. v. een leerstof, waarvan het uit een nationaal oogpunt alleszins noodig moet worden geacht de belangstelling te prikkelen en tot den hoogsten graad op te voeren, verlost wordt van het de verstandelijke ontwikkeling tegenhoudend „aannemen op gezag" van datgene, wat buiten haar gezichtskring ligt en op hetwelk het „onbekend maakt onbemind" zoozeer van toepassing blijkt te zijn, tot schade van land en volk.

Welken invloed van het Museum op de jeugdige geesten uitgaat, kan wel hieruit blijken, dat een hoofd eener school, die er met zijne leerlingen meerdere bezoeken had afgelegd, kon mededeelen, dat het daaraan behoorde te worden toegeschreven, dat verscheidene jongelieden bij de keuze van een beroep, een bepaalde voorliefde voor het buitenland, bepaaldelijk voor Oost- en West-Indië te kennen gaven en ook werkelijk hunne inclinatie volgden.

Dien kant moet het weer uit, net als in *tempo dhoeloe*. Te lang reeds bleef het jonge volk in ons overbevolkt landje bij moeders pappot zitten, tevreden met een eentonig sleurbestaan, waarbij zijn geestelijk vermogens niet tot vollen wasdom kunnen geraken. En dat, waar aan gene zijde van den aardbol — wel veraf, maar morgen dichtbij — naar het woord van Coen, dat niet verouderd is, nog „zooveel groots te doen valt."

* * *

De oprichting van een Museum als dit — en soortgelijke elders — wijst op een transformatie van het onderwijs in de toekomst. Wat de pioniers van het aanschouwelijk onderwijs zich als ideaal hebben gesteld, zal vooreerst wel niet verwezenlijkt worden, hetgeen niet belet om van het tot stand gebrachte dat profijt te trekken, hetwelk het aanbiedt.

Temeer is zulks noodig, wijl het nu eindelijk wel een algemeen gedeelde meening geworden is, dat de belangstelling — en daardoor de kennis, die haar op den voet volgt — omtrent Oost- en West-Indië, welke landen op de besproken instelling zulk een aanzienlijke plaatsruimte innemen, bedroevend gering is. Dit is dan ook, in den jongsten tijd, eene aansporing geweest voor vooruitstrevende mannen, om te trachten het onderwijs op de scholen, voor zooveel onze overzeesche gewesten betreft, in nieuwe banen te leiden.

Het Museum ten bate van het Onderwijs, dat aan dit streven ten goede moet komen, is een groote schrede vooruit op den weg der volksontwikkeling

v. d. B.

Reorganisatie van de Nederlandsche Staatsloterij.

In de vergadering van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van Woensdag 11 April j.l. deelde de Minister van Financiën, de heer de Geer, in zake de Nederlandsche Staatsloterij, mede: „dat aan „uitbreiding niet kan worden gedacht, daar reeds „thans, tengevolge van de concurrentie door parti„culiere loterijen en premieleeningen, het aantal „loten in eerstgenoemde loterij niet meer geheel „wordt verkocht."

Met die redeneering van den Minister kunnen wij ons niet vereenigen.

Uit het feit toch, dat een deel van de loten der Staatsloterij niet verkocht wordt, mag wèl worden afgeleid, dat de Staatsloterij in haar huidigen vorm niet in den smaak valt van het publiek, zóó weinig zelfs, dat men er den voorkeur aangeeft zijn geld te steken in particuliere loterijen en premieleeningen, die veel geringer kansen bieden op gewin dan de Staatsloterij, maar daaruit mag niet de conclusie getrokken worden: dat aan uitbreiding van de Staatsloterij niet kan worden gedacht.

Integendeel: uit het feit, dat de Staatsloterij in haar huidigen vorm niet in den smaak valt van het publiek, dat daardoor jaarlijks millioenen guldens verdwijnen in de zakken van de houders van particuliere loterijen en premieleeningen, die hadden *kunnen*, beter gezegd, hadden *moeten* vloeien in 's Lands schatkist, om te worden aangewend ten bate der gemeenschap, uit dat, voor de Regeering beschamend, feit had de conclusie getrokken moeten worden, dat het hoog tijd wordt, de Nederl. Staatsloterij in een passend, nieuw kleed te steken, haar te zuiveren van alle haar aanklevende gebreken, die haar voor het publiek ongenietbaar maken, haar voor het publiek zóó aantrekkelijk te maken, dat daardoor alle particuliere loterijen en premieleeningen van het tooneel verdwijnen, of — om te kunnen voortbestaan — betere kansen geven op gewin en ook in andere opzichten meer geven dan de Staatsloterij. Ook daarmede zou het publiek gebaat zijn. Om de eenvoudige reden, dat de zucht, om, met Fortuna's hulp, zijne levensomstandigheden te verbeteren, *den mensch is aangeboren*, dat tegen die natuurlijke neiging van den mensch niet valt te strijden, dáárin ook niets kwaads schuilt, integendeel, daardoor het geld aan het rollen wordt gebracht, welvaart verspreid wordt en bij duizenden en duizenden de sluimerende, door gebrek aan geld lamgeslagen ondernemingsgeest wordt aangewakkerd, alleen reeds om die reden dient het loterijbedrijf door den Staat in handen genomen en op voortreffelijke wijze ingericht te worden.

Eene wijze Regeering mag de gelegenheid, haar door de natuur geboden, om, middels een goed ge-

organiseerd loterijbedrijf 's lands schatkist met millioenen guldens te spekken, welke nuttig kunnen worden aangewend *ten bate der gemeenschap,* niet ongebruikt laten voorbijgaan.

Zij heeft, indertijd, dan ook die gelegenheid aangegrepen; er bestaat eene Nederlandsche Staatsloterij. Maar in haar huidigen vorm is zij voor de groote massa van het publiek ongenietbaar; zij dient daarom te worden gestoken in een nieuw kleed, te worden uitgebreid en gezuiverd van alle haar aanklevende gebreken, in één woord: te worden gereorganiseerd zóó, dat zij in den smaak valt van het publiek en alle particuliere loterijen en premieleeningen in de schaduw stelt. Dan zullen, van zelf, de millioenen guldens, die nu verdwijnen in de zakken van de houders van particuliere loterijen en premieleeningen vloeien in 's Lands schatkist, waarmede het algemeen belang gediend is.

Het zij mij vergund der Regeering een schema aan te bieden voor eene Nederlandsche Staatsloterij, die, bij vlotte afwikkeling, zóó redelijke kansen biedt op gewin, dat mag worden verwacht, dat de groote massa van het publiek dááraan de voorkeur zal geven boven de door particulieren gehouden loterijen en premieleeningen.

De Nederlandsche Staatsloterij in haar nieuwen vorm, zij er eene met vijf trekkingsklassen, bestaande uit 500 series van ieder 600 nummers, bevattende alzoo 300.000 loten, met (zooals bijgaand schema aangeeft) 101004 premies van af *f* 20 t/m. *f* 120.000, over de vijf trekkingsklassen verdeeld als volgt:

In de 1ste Klasse:

1	premie	groot	*f* 10.000	*f* 10.000
3	premies	„	„ 5.000	„ 15.000
5	„	„	„ 3.000	„ 15.000
7	„	„	„ 1.000	„ 7.000
10	„	„	„ 750	„ 7.500
30	„	„	„ 500	„ 15.000
50	„	„	„ 300	„ 15.000
70	„	„	„ 200	„ 14.000
100	„	„	„ 175	„ 17.500
300	„	„	„ 150	„ 45.000
500	„	„	„ 100	„ 50.000
1000	„	„	„ 50	„ 50.000
10000	„	„	„ 20	„ 200.000
12076	premies	tot een	bedrag van	*f* 461.000

In de 2e Klasse:

1	premie	groot	*f* 15.000	*f* 15.000
2	premies	„	„ 10.000	„ 20.000
3	„	„	„ 5.000	„ 15.000
5	„	„	„ 3.000	„ 15.000
7	„	„	„ 1.500	„ 10.500
10	„	„	„ 1.000	„ 10.000
30	„	„	„ 500	„ 15.000
50	„	„	„ 300	„ 15.000
70	„	„	„ 200	„ 14.000
100	„	„	„ 175	„ 17.500
300	„	„	„ 150	„ 45.000
500	„	„	„ 100	„ 50.000
2000	„	„	„ 50	„ 100.000
10000	„	„	„ 20	„ 200.000
13078	premies	tot een	bedrag van	*f* 542.000

In de 3e Klasse:

1	premie	groot	*f* 30.000	*f* 30.000
2	premies	„	„ 20.000	„ 40.000
3	„	„	„ 10.000	„ 30.000
5	„	„	„ 5.000	„ 25.000
7	„	„	„ 1.500	„ 10.500
10	„	„	„ 1.000	„ 10.000
30	„	„	„ 500	„ 15.000
50	„	„	„ 400	„ 20.000
70	„	„	„ 300	„ 21.000
100	„	„	„ 200	„ 20.000
300	„	„	„ 150	„ 45.000
500	„	„	„ 100	„ 50.000
3000	„	„	„ 50	„ 150.000
15000	„	„	„ 20	„ 300.000
19078	premies	tot een	bedrag van	*f* 766.500

In de 4e Klasse:

1	premie	groot	*f* 40.000	*f* 40.000
2	premies	„	„ 30.000	„ 60.000
3	„	„	„ 20.000	„ 60.000
4	„	„	„ 10.000	„ 40.000
5	„	„	„ 5.000	„ 25.000
6	„	„	„ 3.000	„ 18.000
7	„	„	„ 1.500	„ 10.500
10	„	„	„ 1.000	„ 10.000
30	„	„	„ 500	„ 15.000
50	„	„	„ 400	„ 20.000
70	„	„	„ 300	„ 21.000
100	„	„	„ 200	„ 20.000
200	„	„	„ 175	„ 35.000
300	„	„	„ 150	„ 45.000
400	„	„	„ 100	„ 40.000
500	„	„	„ 75	„ 37.500
3000	„	„	„ 50	„ 150.000
20000	„	„	„ 20	„ 400.000
24688	premies	tot een	bedrag van	*f* 1.047.000

In de 5e Klasse:

1	premie	groot	*f* 120.000	*f* 120.000
1	„	„	„ 100.000	„ 100.000
1	„	„	„ 80.000	„ 80.000
1	„	„	„ 60.000	„ 60.000
2	premies	„	„ 40.000	„ 80.000
4	„	„	„ 20.000	„ 80.000
6	„	„	„ 10.000	„ 60.000
8	„	„	„ 5.000	„ 40.000
10	„	„	„ 3.000	„ 30.000
30	„	„	„ 1.500	„ 45.000
50	„	„	„ 1.000	„ 50.000
70	„	„	„ 500	„ 35.000
100	„	„	„ 200	„ 20.000
300	„	„	„ 175	„ 52.500
500	„	„	„ 150	„ 75.000
1000	„	„	„ 100	„ 100.000
5000	„	„	„ 50	„ 250.000
25000	„	„	„ 20	„ 500.000
32084	premies	tot een	bedrag van	*f* 1.777.500

Resumeerende bevatten de trekkingsklassen van iedere loterij respectievelijk:

1e kl.	12.076	premies tot een bedrag van	*f* 461.000
2e kl.	13.078	„ „ „ „ „	„ 542.000
3e kl.	19.078	„ „ „ „ „	„ 766.500
4e kl.	24.688	„ „ „ „ „	„ 1.047.000
5e kl.	32.084	„ „ „ „ „	„ 1.777.500
Totaal	101.004	premies tot een bedrag van	*f* 4.594.000

Wordt de prijs van een geheel lot, geldig voor de vijf trekkingsklassen van iedere loterij, gesteld op *f* 20.20 (onderverdeeld in halve loten ad *f* 10.10 en kwartloten ad *f* 5.05), dan is de opbrengst van iedere loterij 300000 × *f* 20.20 = *f* 6.060.000.

Aan premies, zonder eenige korting, moeten daarvan worden uitgekeerd *f* 4.594.000, zoodat, na iedere loterij, voor het land overblijft een bruto voordeelig saldo van *f* 1.466.000.

Wordt dan *iedere week* eene klasse uitgeloot, dan worden in één jaar tien loterijen uitgespeeld, met een bruto voordeelig saldo voor het land van *f* 14.660.000. Daarvan gaan af de kosten voor het vervaardigen, distribueeren en verkoopen der loten, de kosten voor de noodige reclame, voor administratie en contrôle op het bedrijf, enz.

Worden dan, verspreid over heel Nederland, 1000 agenten aangesteld, ieder belast met den verkoop van 300 loten van iedere loterij, wordt aan die agenten uitgekeerd 10 pCt. (tien ten honderd) van het totaal bedrag der uitgeloote premies (d. i. dus 10 pCt. van *f* 4.594.000), en worden in één jaar tien loterijen uitgespeeld, dan wordt onder de 1000 agenten een bedrag van *f* 4.594.000, uitmakende per hoofd en per jaar gemiddeld *f* 4594, een bedrag, dat niet voor allen gelijk zal zijn, daar de verdeeling zóó plaats heeft, dat aan ieder der agenten wordt uitgekeerd 10 pCt. van het bedrag der premies, *welke gevallen zijn op de door hen verkochte loten,* die, aan hen toegekende, bedragen dus moeten worden beschouwd als een *tantième,* waarvan de hoegrootheid afhankelijk is van

de *fortuin* en van den *ijver* der agenten voor den verkoop der loten. In hun eigen belang zullen dan de agenten hunnerzijds al het mogelijke doen om den verkoop der loten te bevorderen.

Voor kantoorhuur, aanschaffing van meubilair, schrijfbehoeften, etc. dient aan die agenten dan nog twee ten honderd (2 pCt.) van het bedrag der door hen verkochte loten (d. i. dus 40 ct. per heel *lot*) te worden uitgekeerd, uitmakende een bedrag van ƒ 1.200.000 per jaar, waarvan aan ieder der agenten, belast met den verkoop der loten, dan toekomt een bedrag van ƒ 1200. Voor dat bedrag, dat voor de agenten kan worden beschouwd als *vast inkomen*, gevoegd bij de *tantième* van gemiddeld ƒ 4594 per jaar, zal men soliede, ijverige agenten kunnen bekomen.

Voor iedere loterij dient dan nog een bedrag van globaal ƒ 30.000 te worden uitgetrokken voor de vervaardiging der loten, distributie daarvan onder de agenten, voor reclame, administratie en contrôle op den gang van het bedrijf, enz. (uitmakende een bedrag van ƒ 300.000 per jaar).

Na aftrek van de geraamde kosten (d. z. ƒ 459.400 + ƒ 120.000 + ƒ 30.000) = ƒ 609.400, blijft, na iedere loterij, voor het land een netto winst over van (ƒ 1.466.000 — ƒ 609.400) = ƒ 856.600. Daarvan dienen 10 pCt. te worden gereserveerd voor onvoorziene uitgaven, tegenslagen, etc., zoodat, *na iedere loterij*, voor het land overblijft een som van ƒ 856.600 — ƒ 85.660 = ƒ 770.940, of, *na ieder jaar*, waarin tien loterijen geheel zijn uitgespeeld, een bedrag van ƒ 7.709.400, welke *langs natuurlijken weg* in 's lands schatkist vloeien.

Duizenden en nog eens duizenden ingezetenen van Nederland zullen tot welvaart worden gebracht en bij duizenden en duizenden, die door Fortuna begunstigd worden, zal de sluimerende, door gebrek aan geld lamgeslagen ondernemingsgeest worden opgewekt, waardoor in breeden kring, ook buiten Nederland, de welvaart zal worden bevorderd.

De Nederlandsche Regeering late daarom de bezwaren, welke wel eens geopperd worden tegen het van Staatswege drijven van loterijen, varen; die zaak is mede een van de natuurlijkste der wereld, daarin zit hoegenaamd geen kwaad. Zij houde slechts het oog gericht op 's lands belang, dat eischt, dat zij de gelegenheid, die haar geboden wordt om langs natuurlijken weg — door de instelling eener *voortreffelijk geregelde* Staatsloterij — de inkomsten van den Staat te vermeerderen, niet late voorbijgaan.

W. H. VAN DER HAAS.

Tentoonstelling van Bataksche Weefsels.

De mooie collectie weefsels uit de Bataklanden, waarvan reeds in ons vorige weekblad melding werd gemaakt (zie onder Mededeelingen), is thans in de localen van *Boeatan*, Heulstraat 19, Den Haag, tentoongesteld en trekt door de vroolijke, heldere kleurenpracht, waarin de eenvoudige patronen zijn uitgevoerd, bizonder de aandacht. Hoe vriendelijk opwekkend prijken die rythmisch naar opvolgende figuren-geïkatte doeken langs de wanden. Kan men zich een mooiere muurbekleeding denken in onze koude, Europeesche huizen? Hoe statig doen die *ragi-idoeps*, ook Radja-voorouders-slendangs genaamd, met hun gestreept midden, aan beide einden begrensd door een roomkleurig veld, bezaaid met ontelbare kleine, donkere figuurtjes, het geheel gevat in een warm roodbruinen rand. Prachtdoeken, om benut te worden als divankleeden of achter kapstokken, ook wegens de onverslijtbaarheid der stof. Andere weder werpen zichzelf dadelijk op als tafelbedekking, als „*splasher*" achter buffet of waschtafel, tot allerlei artistieke en tegelijk nuttige aanwending in onze huis- en zitkamers of vestibules, waar zij altijd een sieraad zullen zijn:

„A thing of beauty
A joy for ever!"

En dat voor zoo'n luttelen prijs: de allerduurste, zeldzame en zeer bewerkelijke kosten slechts ƒ 20 à ƒ 25, het meerendeel echter niet meer dan ƒ 6 à ƒ 7. Men verwondert zich werkelijk, hoe zulk een langdurigen arbeid als deze handgeweven van te voren moeizaam geïkatte kleeden, niet meer moeten opbrengen. Alleen de betrekkelijk geringere geldswaarde van hun tijd en het onuitputtelijk geduld, gepaard aan de arbeidsliefde der kunstnijvere Bataksche vrouwen, geven ons hiervan een oplossing.

Verdient die kunstnijverheid dan niet ons aller belangstelling, waardeering en aanmoediging?

De Raad van Beheer van „Boeatan" acht zich gelukkig, dat zij hare gasten, ook hen die hare lokalen bezoeken om zich de maag te strelen aan lekkere toebereide Indische gerechten, de schoone aanblik van deze weefsels en het kooprecht er van te kunnen aanbieden en weet ook, dat velen dit op prijs stellen. Om maar één sprekend voorbeeld te noemen. Mevrouw A. Resink-Wilkens, de bekende ijveraarster om de waardeering der Indische kunstnijverheid, deed duidelijk, toen zij dezer dagen Heulstraat 19 binnentrad, een hartelijke uitroep van opgetogenheid hooren. Het verheugt ons, dat zij zulk een prettigen indruk van „Boeatan" meeneemt naar Djokja, waarheen zij eerstdaags teruggaat, echter niet, dan nadat zij (in audiëntie ontvangen bij H. M. de Koningin, die ook zoo dikwijls daadwerkelijke belangstelling voor het streven van „Boeatan" heeft betoond), den lof der Indische kunst heeft gezongen.

Ingezonden.

'sGravenhage, 20 April 1923.

Aan
de Redactie-Commissie van het Kol. Weekblad,
Heerengracht 7.

Onder het hoofd „Zeevaartkundig Onderwijs in Indië" komt in Uw blad van 19 dezer een vrij pessimistische beschouwing voor omtrent de lust van den Indischen jongen voor de zeevaart.

Daarom zou Uwe commissie wellicht goed doen het onderstaande bericht uit het Soer. Hbld. van 12 Maart j.l., 2e bl., in een volgend nummer op te nemen.

„Dat er in den laatsten tijd veel animo bestaat voor den zeevaartkundigen cursus (cursus voor Indische zeevaartkundigen ter koopvaardij) blijkt wel uit de overtalrijke aanvragen; reeds zijn er voor de bestaande 14 plaatsen over de 200 aanvragen uit den ganschen Archipel binnen gekomen."

In hetzelfde bericht wordt helaas ook medegedeeld, dat deze cursus misschien ook als slachtoffer van de bezuiniging zal verdwijnen.

Hoogachtend,

G. TH. STIBBE.

Amsterdam, 23 April 1923.

Aan de Redactie-Commissie van de Vereeniging „Oost en West".

Mijne Heeren,

Het is ons aangenaam U hierdoor mede te deelen, dat gisteren (Zondag-avond) voor onze leden en donateurs (trices) door den heer L. D. Petit een lichtbeelden avond over het eiland Bali (N. O.-I.) in het gebouw van de Vrijwillige Burgerwacht, alhier, werd gehouden. De avond was zeer interessant en leerrijk, hetgeen voor een niet gering deel te danken is geweest aan de ruime toelichtingen van genoemden heer Petit.

Beleefd verzoeken wij U van het bovenstaande nota te

NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE

Programma voor Jaargang VIII
(MEI 1923—APRIL 1924)

Behalve die van actueelen aard, zullen de volgende rijk geïllustreerde artikelen in den achtsten jaargang worden opgenomen:

Prof. J. F. VAN BEMMELEN, Nederl.-Indische dieren.
Dr. F. D. K. BOSCH, Een hypothese omtrent den oorsprong der Hindoe-Javaansche kunst.
J. G. DOORMAN, In de Preanger.
——— Vormen van het Oostersch despotisme in de dagen der Oost-Indische Compagnie.
T. VAN ERP, Voorstellingen van vaartuigen op de reliefs van den Boroboedoer.
——— Het Kala-Makara-ornament in de Hindu-Javaansche kunst.
T. ESSER, De feestelijkheden van den Oost-Javaan.
J. E. JASPER, Naar den top van den berg Slamat.
G. KALFF, Blitar.
JAAP KOOL, Over Gongs en Ankloengs.
Prof. N. J. KROM, De waardeering der Hindoe-Javaansche kunst.
Prof. J. A. LOEBÈR, Een oeroud wapen. II. Het blaasroer in Europa.
Dr. J. J. PAERELS, De Indigo-cultuur.
——— De Katoen-cultuur.
——— De Gambir-cultuur.
Dr. EUG. M. M. PARAVICINI, Over de kapmessen van Nederlandsch-Indië.
Jkvr. D. VAN SCHMIDT AUF ALTENSTADT, Donorodjo.
——— Bezoek Gouverneur-Generaal op Lombok.
Jhr. B. C. C. M. M. VAN SUCHTELEN, De ruïne van het oud-Portugeesche fort op Poeloe Endeh (Zuid-Flores).
K. TIDEMAN—VAN BRUGGE, Javaansch houtsnijwerk.
——— Badplaatsen op Java.
J. H. DE VRIES, Een predikant-kerkafbreker.

Waar nu acht jaren geleden dit Maandblad werd opgericht ten einde te trachten eene meerdere belangstelling voor onze Koloniën op te wekken, daar zullen wij het ten zeerste op prijs stellen indien wij ook op Uwe medewerking en steun mogen rekenen.

Gaarne stellen wij daartoe gratis proefnummers ter beschikking en verzoeken U ons te willen opgeven aan welke adressen wij een nummer ter kennismaking mogen zenden.

U dank zeggend voor Uwe medewerking op deze manier en ons aanbevolen houdend voor Uwe wenken, welke wellicht een verhooging van het aantal abonnementen ten gevolge kan hebben, teekenen wij

Hoogachtend,
DIRECTIE MAANDBLAD
„NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW"

nemen en er van melding te maken in het e.v. nummer van Uw weekblad.

U bij voorbaat dank zeggend,

Hoogachtend,
Bestuur van den Bond van Surinamers in Nederland.

(Zie ook onder Mededeelingen).

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Bestuursconferentie.

Aneta seinde aan de bladen dat op 5 en 6 Maart op de conferenties te *Weltevreden* met de hoofden van het gewestelijk bestuur in *de Buitengewesten* o.m. besproken werd de mogelijkheid om *nieuwe inkomsten* te scheppen, inzonderheid in verschillende welvarende gewesten van Sumatra. De mogelijkheid daartoe werd aanwezig geacht, hoewel in verband met de plaatselijke omstandigheden een zeer nauwgezette overweging daaraan moet voorafgaan.

Gewezen werd op het feit, dat de *unificatie van de inkomstenbelasting* in het algemeen een zeer belangrijke verlichting tengevolge heeft gehad voor de Inlandsche bevolking en een aanmerkelijke verzwaring van de lasten der Chineesche en Europeesche bevolkingsgroepen. Hoewel een wijziging van de geldende belastingschalen uit den aard der zaak uiterst bezwaarlijk zal zijn, zal nader bestudeerd worden, in hoeverre het mogelijk is aan sommige onbillijkheden van de tegenwoordige regeling te gemoet te komen.

Besproken werden de *klachten* van verschillende zijden vernomen inzake de inning der *O.W.- en andere belastingen*. Bij nadere beschouwing bleken deze klachten veelal zeer overdreven te zijn en meermalen het gevolg van de omstandigheid, dat verschillende categorieën van belastingplichtigen tot dusver eigenlijk nimmer behoorlijk in de algemeene lasten hadden bijgedragen, aan welken toestand thans geleidelijk een eind komt tengevolge van de versterking van het personeel van den belastingaanslag. De bewering, als zouden vele aanslagen opgelegd zijn, zonder dat behoorlijke gegevens beschikbaar waren, is in het algemeen zeer ongegrond gebleken.

De algemeene inwendige politieke toestand werd gunstig geoordeeld. Behalve ter Sumatra's Oostkust, waar een aaneensluiting der verschillende Inlandsche vereenigingen waarneembaar is en ter Sumatra's Westkust, waar een paar bekende volksleiders trachten politiek leven te organiseeren, is bij de Inlandsche bevolking op *de Buitengewesten* een zekere apathie te bespeuren ten opzichte van het vereenigingsleven en een zekere moeheid ten aanzien van de politieke beweging, die een scherp contrast oplevert met de levendige actie van eenige jaren geleden.

De gouverneur van Sumatra's Oostkust leidde de besprekingen over de in overweging zijnde *afschaffing der poenale sanctie* op reëngagementscontracten in. Gouverneur Westenenk betoogde op warme wijze dat het stelsel van poenale sanctie op zichzelf een zegenrijken invloed op de ontwikkeling der Buitengewesten heeft gehad en dat het, voorzien van een complement in den vorm eener krachtige arbeidsinspectie, heilrijk was voor de koeliebevolking, die er door gewend werd aan orde en regelmatigen arbeid en aan een leven onder gunstiger hygiënische omstandigheden.

Zonder uitzondering betuigden alle hoofden van gewestelijk bestuur instemming met gouverneur Westenenk's betoog. In zijn antwoord deed de landvoogd het uitkomen dat, ingevolge de bekende toezegging van den Minister van Koloniën aan de Tweede Kamer het laatste woord inzake de afschaffing der poenale sanctie op reëngagementscontracten, nog moet gesproken worden door dat college. Overigens was de kwestie zelve nog bij de Regeering in overweging, maar er zou, naar de G. G. zeide, bij de adviseering van den Minister van Koloniën ernstig rekening gehouden worden met het door de hoofden van gewestelijk bestuur uitgesproken unaniem oordeel.

De vervanging der gewapende politie door het leger deed een zeer levendig debat ontstaan, hoofdzakelijk over de vraag, hoe de verhouding tusschen het bestuur en de militaire autoriteiten zal zijn in die streken, waar het bestuur de beschikking zou hebben over het leger voor diensten, die tot dusverre door de gewapende politie verricht werden. Besloten werd een proef te nemen, waarbij het bestuur volledig beschikken zal over de legerafdeelingen, die ter beschikking zijn gesteld om de taak der gewapende politie over te nemen. Het luchtrecht blijft berusten bij den militairen gezaghebber. Alle aanwezigen betuigden met dit denkbeeld instemming.

Een nadere beraadslaging ten deze heeft plaats gehad tusschen den legercommandant, den directeur B. B., den procureur-generaal en de hoofden van Gew. Bestuur over de vraag waar en in welke mate, met inachtneming van bovenvermeld beginsel, de gewapende politie kan vervangen worden door het leger. In verband met deze overdracht kan de sterkte van de gewapende politie met ongeveer 130 brigades of 2600 man verminderd worden, hetgeen beteekent een bezuiniging van 2 à 3 millioen gulden.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Een en ander over het vereenigingsleven in Ned.-Indië.

I.

Opwekking en bevordering van het nationaal bewustzijn is het doel van de bestaande Inlandsche en Chineesche vereenigingen in Ned.-Indië, zegt de heer Datoe Mangkoeto Alam in de „Taman Prijai" *) No. 17 van het afgeloopen jaar.

Op het eiland Java bestaat die beweging reeds eenige jaren, welke leidde tot de oprichting van de Javaansche vereeniging „Boedi Oetomo", die, behalve het brengen van het Javaansche volk op een hooger plan, tevens de handhaving van de oude Javaansche adatinstellingen ten doel heeft.

De Javaansche emigranten ter Oostkust van Sumatra te Sibolga en elders blijven voeling houden met hunne landgenooten op Java, hebben zich krachtig bij elkander aangesloten en willen op die wijze de Javaansche nationaliteit bewaren, handhaven en beschermen.

Naast de vereeniging „Boedi Oetomo" bestaat op Java ook nog de vereeniging „Jong Java", welke werd opgericht door de jongere Javaansche generatie, die de middelbare scholen op Java had afgeloopen.

Het Java-Instituut met het orgaan „Djowo" streeft er naar de Javaansche beschaving te bevorderen en te waken dat zij niet onder doet voor de Europeesche cultuur, terwijl de vereeniging „Javaansche Cultuurontwikkeling" het Javaansche intellect tracht te bevorderen en in overeenstemming te brengen met de Westersche wetenschappen.

Op den voet van de vereeniging „Boedi Oetomo" hebben de Bataks in Tapanoeli thans ook hunne

*) Het vakblad „Taman Prijai", van de Vereeniging van Inlandsche Bestuursambtenaren (V. I. B. A.) ter Westkust van Sumatra, heeft thans 1 jaar bestaan.

Oorspronkelijk werd het blad tweemaal per maand uitgegeven, doch sedert 1 Januari 1923 geschiedt dit eenmaal per maand.

De redactie en de administratie van de „Taman Prijai" klagen over het feit, dat verscheidene leden der vereeniging hunne denkbeelden en gevoelens niet aan hun eigen orgaan toevertrouwen, terwijl anderen de voorkeur geven aan het plaatsten hunner opstellen in de nieuwsbladen en tijdschriften.

vereeniging tot stand gebracht, waarbij valt op te merken, dat men bij het geven van namen aan die vereenigingen, door steeds het woord „Batak" op te nemen, duidelijk laat uitkomen dat men met Bataksch nationalisme te doen heeft.

Zoo heeft men thans de vereenigingen Hatopan Christen Batak, de Batakkersbond, het Bataksche Studiefonds, de Bataksche Apotheek, enz.

Het Bataksche Studiefonds hield in de maand Augustus van het afgeloopen jaar eene weldadigheidsmarkt te Sipirok, waarop het Bataksch element al zijn industrieel kunnen ten toon spreidde.

De Bataksche nieuwsbladen, n.l. de „Soeara Batak", de „Sahala Batak" en het orgaan „Bataksche Studiefonds" hebben het woord „Batak" niet vergeten.

Evenals de Javaansche emigranten, hebben ook de Bataksche emigranten, zoowel te Medan als te Batavia, zich aaneengesloten en daartoe plaatselijke vereenigingen in het leven geroepen, met het doel den band met het volk in eigen land te onderhouden en aan te kweeken.

Zoo bestaat thans te Batavia reeds de „Bataksbond" met het orgaan de „Sahala Batak", dat maandelijks wordt uitgegeven.

Te Medan kan men de Naamlooze Vennootschap de „Handelsmaatschappij Batak" aantreffen, welke met hulp van haar drukkerskantoor de „Pantjaran Berita" uitgeeft.

Op het gebied van het uitgeven van drukwerken staat de Batak niet achter bij de andere volksgroepen in Ned.-Indië.

Te Medan komt een Bataksch dagblad uit, te Weltevreden een maandschrift en in Tapanoeli een tijdschrift.

Het overgroote deel van het Batiksche volk houdt zich vast aan de oude instellingen en gebruiken.

Een ander deel belijdt den christelijken godsdienst, terwijl het overblijvende deel den Islam heeft aangenomen.

Doch, niettegenstaande de verschillende godsdienstige opvattingen dier groepen, sluit men zich toch bij elkander aan en laat niemand zich beïnvloeden door den godsdienst.

Het zijn de stamgevoelens en de taal die de Bataks bij elkander houden.

De Mandhelingers te Medan wilden natuurlijk op het gebied van het vereenigingsleven niet achterblijven en hebben daar ter plaatse de „Sarikat Mandheling" opgericht, welke vertakkingen heeft in Tapanoeli en het tijdschrift „Mandheling" uitgeeft.

Te Batavia bestaat de Mandhelingers Bond.

De schrijver zegt, dat het goed is, dat de verschillende volksgroepen in Ned.-Indië in beweging komen en er naar streven hunne taal en instellingen te handhaven.

Ook de Chineezen doen dit.

Zij vergeten, bij het geven van namen aan hunne vereenigingen, de woorden „Tiong Hoa" evenmin, en spreken in de vergaderingen hun eigen taal.

Voor de Inlandsche volksgroepen geldt hetzelfde. Levende tusschen menschen met geheel andere godsdienstige begrippen en andere gewoonten, moet aaneensluiting van landgenooten wel volgen, als men ten minste wil voorkomen, dat eigen instellingen worden opgelost en de eenling opgaat in het overheerschende element.

Met het Nederlandsch gezag moet men niet breken; integendeel verdient het aanbeveling zich daarbij aan te sluiten en mede te werken aan de behartiging der groote volksbelangen, die ook door de verschillende vereenigingen worden voorgebracht, als de Onderwijzersvereeniging, de Vereeniging van Spoorwegpersoneel, van Boschwezen, de Jong-Java Vereeniging, de Jong-Sumatranen Bond, de Regentenbond op Java, de Vereeniging van Inlandsche Bestuursambtenaren op Sumatra en Borneo, enz.

De Vereeniging van Inlandsche Bestuursambtenaren op Sumatra geeft het maandblad „Taman Prijai" uit, dat de Demangs, Assistent-Demangs, enz. geldelijk en moreel moet steunen, waardoor zij in staat gesteld wordt te trachten gedaan te krijgen, dat de wensch, van door den Gouverneur-Generaal te worden aangesteld, in stede van door het gewestelijk gezag, wordt vervuld.

(Wordt vervolgd.)

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Het jaar 1922.

De gebeurtenissen van het jaar 1922 in het geheel overziende, is de redactie van de „Pewarta Soerabaya", blijkens het gegeven overzicht in haar nummer van 30 December 1922, van meening, dat, over het algemeen genomen, weinig gunstige resultaten werden bereikt.

Groot was de hoop en het vertrouwen dat de conferentie te Washington, welke zoo ernstig was voorbereid en die op wapenbeperking en scheidsrechterlijke uitspraak in ernstige politieke geschillen aanstuurde, eene betere orde van zaken voor de geheele wereld in het leven zou roepen, doch het heeft helaas niet zoo mogen zijn.

In Klein-Azië kwamen Turken en Grieken in een daadwerkelijk gewapend conflict, en, al moge ook een tijdelijke stilstand van wapenen zijn ingetreden, de positie van Turkije in Europa blijft, niettegenstaande de bemoeiingen van de conferentie te Lausanne, een onopgelost vraagstuk, dat tot tal van onrustige verwikkelingen aanleiding geven kan.

Terwijl deze politieke kwestie den toestand van Oost-Europa beheerscht, houdt West-Europa zich op politiek terrein in hoofdzaak bezig met de uitvoering der in het vredesverdrag van Versailles vastgestelde schadeloosstelling, door Duitschland te betalen.

De daarbij ontstane tegenstellingen van belangen hebben van de zijde van Frankrijk geleid tot dwangmaatregelen, welke bij strenge doorvoering, tot een wanhoopsoorlog met een door Rusland gesteund Duitschland kan leiden.

De levensvatbaarheid van het nieuwe Rusland werd in twijfel getrokken, doch het bestaat nog steeds.

De Russische propaganda moge al niet die resultaten hebben opgeleverd, welke men daarvan had verwacht, zij is toch krachtig genoeg om vele schikkingen tegen te werken, in aanmerking genomen het groote leger, waarover Rusland beschikt en waardoor het in staat wordt gesteld zich aan te sluiten bij die regeeringen, die in de klem zijn geraakt en den wensch tot aaneensluiting kenbaar maken.

Zelfs bij ontplooiing van de grootste waakzaamheid en voorzichtigheid van de zijde der Westersche staatslieden, kan dus elk oogenblik een nieuwe oorlog in West-Europa uitbreken, welke ook van grooten invloed zal zijn op de toestanden in Ned.Indië.

Waar in vorige artikelen de redactie reeds heeft gewezen op het gevaar van eene botsing tusschen de Vereenigde Staten van Amerika en Japan, terzake van tegenstrijdige belangen in den Stillen Oceaan, daar acht zij het overbodig hier nogmaals te wijzen op het oorlogsgevaar in dat gedeelte van de wereld.

Wel is waar zijn op de conferentie te Washington afspraken en voorzieningen genomen, die dat gevaar moesten bezweren, doch wat in de werkelijkheid van zulke afspraken terecht komt, heeft de praktijk dikwijls voldoende aangetoond.

Het gevaar is te ernstiger, omdat bij een eventueelen oorlog tusschen Amerika en Japan, Australië en Engeland daarin zullen worden betrokken en hoogstwaarschijnlijk de partij van Amerika zullen kiezen.

En dat China, als ernstig tegenstander van Japan, aan zulk een oorlog deel zal nemen, spreekt van zelf.

Voor het geval Japan in dien strijd het onderspit mocht delven, bestaat er geen krachtig rijk meer in Azië en heeft de Westerling de handen vrij om er den baas te spelen en te handelen al naar gelang hem goeddunkt.

Bij deze staatkundige twistpunten moet men ook de economische tegenstellingen in de verschillende landen voegen.

De economische toestand in alle landen stemt niet tot opgewektheid, want, zoowel in den handel als in de nijverheid, gaat weinig om, terwijl het aantal werkeloozen niet vermindert.

In Rusland heerscht in enkele gedeelten hongersnood en al is de toestand elders iets beter, hij geeft toch aanleiding tot het feit, dat velen uitzwermen en trachten in andere landen een beter heenkomen te zoeken.

Verbetering van die toestanden ligt nog in een ver verschiet.

Wel hebben de verschillende conferenties in Europa getracht tal van economische onderwerpen te regelen, doch de economische hemel bleef tot heden met donkere wolken bedekt.

In China staan de zaken niet gunstig.

Wel werd Kiaotsao aan China teruggegeven, doch wat beteekent dit feit in vergelijking met den hoogst slechten financieelen toestand, waarin het land verkeert en die van zóódanigen aard is, dat het land zijne schulden niet betalen kan.

Aan de Chineezen in Ned.-Indië heeft het jaar 1922 meer leelijks dan goeds gebracht.

Men weet nog niet of men Nederlandsch onderdaan moet worden, dan wel zich bij den Inlander moet aansluiten, of dat men Chinees moet blijven, terwijl men, als eene beslissing moet worden genomen, zich afvraagt op welke wijze men in dien toestand kracht kan ontplooien.

Ten aanzien van het onderwijs vraag' men, hoe het onderwijs op de scholen kan worden verbeterd en een grooter aantal leerlingen op de onderwijsinstellingen kan worden toegelaten.

Wat komt van den toestand en de Chineesche nationaliteit terecht, als de Chineesche jeugd meer de Hollandsche dan de Chineesche scholen bezoekt? Hoe meer men deze vragen nauwkeurig beschouwt, hoe meer vragen zich voordoen en hoe moeilijker het antwoord daarop is te geven, en dat is de reden, dat de Chineesche beweging in Ned.-Indië eerder achteruit dan vooruit is gegaan.

Op economisch gebied was de toestand eveneens ongunstig.

De malaise en de belastingaanslagen eischen vele slachtoffers.

Moge het jaar 1923 verbetering brengen!

LITERATUUR-OVERZICHT.

Algemeen verslag van het Onderwijs in Ned.-Indië over 1920.

Bij G. Kolff en Co. te Weltevreden verscheen het Algemeen verslag van het onderwijs in Ned.-Indië over 1920.

Het verslag is in beknopten vorm uitgegeven. De staten en tabellen, die in vroegere verslagen het tweede deel vormden, zijn niet gepubliceerd; de belangrijkste daarin verwerkte gegevens zijn in den tekst opgenomen.

In de samenstelling is ook eenige wijziging gebracht; de gegevens zijn niet, zooals voorheen, bijeen gebracht door het Departement van Onderwijs, doch door den Onderwijsraad, hetgeen aan de leesbaarheid ten goede is gekomen. In dit verslag is bijzondere aandacht geschonken aan de historische ontwikkeling van het geneeskundig-, het technisch- en het ambachtsonderwijs.

Het geheel is in een simpeler gewaad gestoken, het formaat verkleind, gekleurde en ongekleurde grafische overzichten zijn in de publicatie niet opgenomen, kaarten en platen zijn eveneens weggelaten.

Het ligt in de bedoeling voorloopig om de twee jaren een verslag uit te geven.

Jaarboek van het Mijnwezen in Ned. Oost-Indië.

Ter Landsdrukkerij te Weltevreden is verschenen van den 49en jaarg. (1920) van het Jaarboek van het Mijnwezen het eerste gedeelte der Verhandelingen, waarbij een afzonderlijken atlas met 21 kaarten.

Het deel opent met levensbeschrijvingen (met portretten) van de mijningenieurs J. H. Menten, door G. P. A. Renaud; J. Koomans, door E. Middelberg; P. van Tiel; en G. P. A. Renaud, door W. Godefroy.

En bevat verder de volgende bijdragen. I. Verslag van het onderzoek der asfalt-terreinen bij Tandjoeng Laoet (res. Palembang), door ing. K. G. J. Ziegler (met platen). — De ijzerertsafzettingen van het Koekoesan-gebergte in Zuid-Oost-Borneo, door wijlen ing. Dr. W. Dieckman. — Resultaten van geologisch-mijnbouwkundige verkenningen in een gedeelte van Midden-Sumatra, door wijlen ing. H. G. von Steiger. — Over de resultaten eener proefontginning van nikkelertsafzettingen, nabij Soroako (Celebes), door J. W. A. Adam (met platen). — Bijdrage tot de kennis van den oorsprong en de verspreiding der diamanthoudende afzettingen in Zuid-Oost-Borneo en van de opsporing en winning van den diamant, door ing. L. H. Krol (met platen). — Verslag over eene geologisch-mijnbouwkundige verkenning van de Karimata-eilanden, door ing. W. A. J. Aernout (met platen).

Toradja-dansers.

Het April-Nr. van „Alle den Volcke" geeft een ethnographisch zeer belangrijk (maar helaas onduidelijk afgedrukt) plaatje, een groep Toradja-dansers (Midden-Celebes) voorstellend, met een onderschrift van zendeling J. Belksma.

We veroorloven ons het geheel over te nemen. „De Toradja's dansen nimmer voor bloot vermaak alleen, gelijk bij de „beschaafde" volken het geval is, doch hun dans is altijd een onderdeel van de een of andere adat, een stuk van hun godsdienst.

De dansers, die op deze foto voorkomen, zijn 7 mannen en 6 vrouwen. Hun dans heeft ten doel om zegen af te smeeken van de goden voor den rijstbouw. De mannen zijn getooid met groote karbouwenhorens, versierd met kostbare doeken en behangen met lange reepen oud-Hollandsch zilvergeld. Deze oude geldstukken, dateerende uit de 17e—18e eeuw, en afkomstig uit Frysia, Hollandia, Zeelandia, enz., een waarde hebbende van 2 stuivers, waren hier nog in omloop, toen het Gouvernement in 1906 het geregeld bestuur vestigde. Thans zijn ze niet meer in circulatie. Op de horens prijken voorts nog groene pluimen van parkietenveeren. Als de mannen hun dans uitvoeren, die veel gelijkt op een spiegelgevecht, hebben ze een langen bamboeklepper in de hand. Ze maken dan allerlei rythmische passen en zwenkingen en klepperen met hun ratel.

De vrouwen dragen op het hoofd een sierlijke kroon met goud en kralenwerk afgemaakt, en getooid met parkietenveeren. Groote platen en rollen goud zijn tot een kostbaar halssieraad saamgeregen. Op zij dragen zij een gouden kris van groote waarde. Onder zacht slepend gezang, terwijl zij langzaam haar lichamen heen en weder wiegen, zenden zij hare smeekgebeden op."

Atjeh vijftig jaar onder Nederlandsch gezag.

Het feit dat het in deze dagen 50 jaar geleden is, dat het Nederlandsche bestuur over Atjeh een aanvang nam, is aanleiding voor de Wereldkroniek (Nr. van 21 dezer) om een aantal foto's van dat gewest te publiceeren, voorafgegaan door een kort historisch overzicht.

De deskundige lezer zal wel enkele foutieve onderschriften bij de plaatjes bespeuren.

In- en Uitvoer.

In het Nr. van 18 April voortzetting der beschouwingen van den hr.Th. Op de Coul over de vooruitzichten onzer Indische cultures voor 1923. Schr. behandelt thans het artikel thee; hij bespreekt de snelle en beduidende prijsverhooging van dit product op de wereldmarkt. „De krachtige prijsverbetering is voor velen een verrassing geweest, niet het minst voor de Ned.-Indische theeproducenten, waarvan de meesten juist in 1922 waren afgestapt van het inkrimpingssysteem. De omvang der oogsten van 1922 werd verder gunstig beïnvloed door een goede weersgesteldheid, die vooral in het laatste kwartaal van het jaar een ruime productie bevorderde.

De vooruitzichten voor 1923 voor onze Indische theeproducenten zijn zeer bevredigend, en wellicht in jaren niet zoo gunstig geweest als nu het geval is. De voornaamste redenen zijn de toename der wereldconsumptie en de vermindering der productie van vroeger sterk exporteerende landen.

De prijzen, die alle soorten thee in het eerste kwartaal van 1923 te Amsterdam, in Londen en in Indië bedongen, zijn buitengewoon hoog geweest, in het bijzonder voor de ordinaire soorten. Voor de gewone gebroken thee werden prijzen besteed tot boven 80 cent, voor de betere theeën werd tot f 1.35 per ½ K.G. betaald. Zeer waarschijnlijk zullen deze prijzen niet gehandhaafd kunnen blijven, doch zelfs indien een verlaging van 20 tot 30 cent per half K.G. in den loop van dit jaar mocht intreden, zal 1923 voor de Indische theeplanters tot de record-winstjaren gaan behooren."

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 37. De Inlandsche rubbercultuur. Opgedragen aan Prof. Dr. Treub, door Pionier. — Drogen van vruchten, door J. J. Ochse. — Nieuwe methode ter bereiding van ruwe rubber. — Nog iets over groenbemesters, door W. M. van Helten. — De meest bekende Indische plantengiften (slot), door Espé. — Vergelijkende productiecijfers van thee-ondernemingen in Ned.-Indië gedurende de jaren 1920, 1921 en 1922. Mededeelingen van het Statistisch kantoor. — De kapok. Haar mogelijkheden in Malaya. — Eene fout in de toepassing der Kina-overeenkomst. — De wereldproductie van maïs en Indië's aandeel daarin, door Dr. P. J. S. Cramer (ontleend aan Koloniale Studiën).

Tijdschrift voor Economische Geographie.

De hr. H. Ch. G. J. van der Mandere vervolgt in het Nr. van 15 April zijne bijdrage over de economische beteekenis van de suikerindustrie op Java. Men moge van meening zijn, dat de suikerindustrie een vloek voor den Javaan is, dan wel een zegen, een feit is het, dat men groot respect moet hebben voor een industrie, die een betrekkelijk klein gedeelte van Java's bouwgrond in beslag neemt voor haar 185 fabrieken en aan loonen, grondhuur enz. bijna 125 millioen gulden 's jaars uitkeert en die aan belastingen, irrigatiekosten enz. (over 1920) ruim 164 millioen gulden bijdroeg in de Landsmiddelen.

Behalve door den hr. V. d. M. wordt ook de beteekenis van de suikerindustrie in het licht gesteld in het 15 April-Nr. van het Orgaan der Leerlingen van Middelbare Technische scholen.

Genoemde afl. van het Tijdschr. voor Ec. Geogr. bevat nog het eerste gedeelte van een artikel van Dr. W. Esenbach: De eocene kolen van den Oost-Indischen Archipel, economisch-geographisch beschouwd (met kaartje). In een noot teekent de redactie hierbij aan: Bij uitzondering verleenen wij dit artikel, in Nederlandsche vertaling, een plaats in ons tijdschrift. Wij wijzen den lezer in aansluiting op deze studie op de goede overzichtelijke, deels beknopte, behandeling der „kolen" van Ned.-Indië, door ir. N. Wing Easton in de Encyclopaedie van Ned.-Indië.

De Indische Mercuur.

Inhoud van Nr. 16. De economische beteekenis van het Radio-verkeer voor den Ned. Oost-Indischen Archipel (met kaartje), door W. L. Utermark. — De opening van de Ned.-Indische tentoonstelling in het „Holland Huis" te Brussel, door Elaphos. — Bankatinmijnen. — Kamer van Koophandel en Fabrieken te Rotterdam. Jaarverslag over 1922 (hierin mededeelingen over handel en nijverheid in Ned. Oost- en West Indië). — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut geeft recente literatuur over de zgn. groote cultures, als: koffie, rubber, suiker, tabak, thee.

Garoet en omstreken.

Bij G. Kolff en Co. te Batavia is verschenen een typographisch keurig verzorgd boek, getiteld: Garoet en omstreken. Zwerftochten door de Preanger, geschreven voor „Eitto" („The East Indian Travelling and Tourist Offices"), door J. Z. van Dijck.

Bedoeld als reclame van de Directie der Ned.-Indische Hotelvereeniging, is dit boekwerk bijzonder goed geslaagd. De samensteller heeft een aantrekkelijken stijl; hij vergezelt den bewonderenden bezoeker in gedachten op zijn tochten in de Preanger, het voor den toerist belangrijkste gedeelte van West-Java, en maakt hem opmerkzaam op natuurschoon en andere interessante dingen. De talrijke fraai uitgevoerde foto's en afbeeldingen in kleurendruk zouden trouwens alleen reeds deze uitgave gewettigd hebben.

Op gelijksoortige wijze bewerkt, zullen weldra nog twee deelen verschijnen, respectievelijk voor Midden- en Oost-Java.

Chung Hwa Hui Tsa Chih.

Van dit op ongeregelde tijdstippen verschijnend „Tijdschrift der Chineezen in Nederland en Ned.-Indië" is verschenen No. 3 van den tweeden jaargang.

Uit de inhoudsopgave noteeren we: Onze politieke beltijdenis, door Kho Khik Hoen. — Promotie van Dr. Ir. Han Tiauw Tjong. — Worsteling der blanke en gekleurde rassen. — De hygiëne der Chineezen in Ned.-Indië, door Tio Tjwan Gie. — De Chineesche schilderkunst tijdens de Tang- en Sungdynastie, door Tio Tjwan Gie.

Locale Belangen.

Onder het opschrift „Wat hangt ons boven het hoofd?" in het 16 Maart-Nr. van het orgaan der Vereeniging voor Locale Belangen" een artikel naar aanleiding der beide volgende berichten in de Locomotief.

1. Naar wij vernemen, heeft de regeeringscommissaris voor de bestuurshervorming aan de Regeering het voorstel gedaan over te gaan tot opheffing der gemeente Cheribon, op grond o.a. van het gering aantal Europeanen, dat zij zou tellen.

De resident van Cheribon heeft zich echter tegen dit voorstel gekant.

2. In verband met het voornemen der Regeering, zooals haar dit door haar gemachtigde aan de hand is gedaan, om over te gaan tot opheffing van de gemeente Cheribon, waarvan wij eenige dagen geleden gewag maakten, vernam het Soer. Hbld. nog, dat ook overwogen wordt, over te gaan tot het brengen van een ingrijpende verandering in de positie der burgemeesters, waardoor veel van hun zelfstandigheid zal verloren gaan en zij direct ondergeschikt zullen worden aan het B. B. Naar het blad vernam, wordt thans van de zijde der burgemeesters een protest hiertegen voorbereid.

Het is begrijpelijk dat, hoewel de redactie van Locale Belangen niet kan nagaan de juistheid dezer berichten en in hoeverre de voorstellen reeds vasten vorm hebben aangenomen, thans reeds alarm blaast, omdat die Vereeniging zich de aangewezen organisatie acht om tegen elke poging tot ontwrichting van de decentralisatie te waken.

Verder bevat het 16 Maart-Nr. o.m.: Drinkwatervoorziening door zuivering van rivierwater, door P. H. W. Sitsen (ontleend aan de Waterstaatsingenieur). — Resultaten van het Volkshuisvestingscongres.

Mededeeling No. 47 (Bijlage van genoemde afl.) bevat een beknopt verslag van het twaalfde Decentralisatiecongres, gehouden den 4en en 5en Juni 1922.

Indië. Geïllustreerd weekblad.

Afl. 3. Kunst en kunstvaardigheid in Indië (vervolg), door N. — De ontwikkeling der aardolie-nijverheid in Ned.-Indië (wordt vervolgd). — Brieven uit de rimboe, van Hans Napeng (vervolg). — Het Bataviasche stadhuis, door S. Kalff (vervolg). — Naar aanleiding van stille kracht, door C. F. Kruisinga.

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

Oorspronkelijke bijdragen in deel XVI, afl. 3. Boschbelangen in de 1e Inspectie-Afdeeling: Het beheer der schermbosschen van Westelijk Java, door J. J. Duyfjes. — Djati en Hindoe's (Oorsprong van Tectona grandis L.f. op Java), door T. Altona (vervolg). — Benzoëcultuur en volkswelvaart in Tapanoeli (Sumatra), door W. C. R. Schnepper.

Marineblad.

In de afl. van 14 April eene beschouwing van den hr. Tj. Meijer, getiteld Staatsmarine en Nederlandsch-Indië. — Verder den tekst eener zeer belangrijke voordracht van Prof. D. G. Stibbe, gehouden voor de leden der Marine-Vereeniging den 16en Januari j.l. Onderwerp: Volksbeweging en bestuurspolitiek in Britsch- en in Nederlandsch-Indië.

Huisbedienden-Belasting.

De Ind. dagbladen vermelden het volgende nieuws. „Aneta verneemt betreffende de middelenverhooging voor de begrooting 1924, dat de meerdere opbrengst van de personeele belasting wordt geraamd op zeven ton, in verband met het voornemen om het houden van meer dan twee bedienden progressief te belasten."

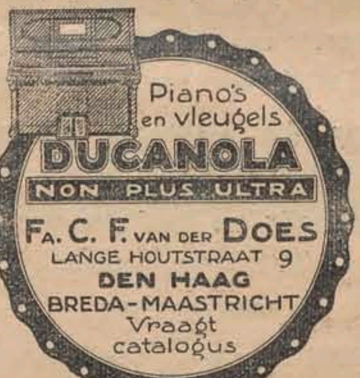
De Banier van 16 Maart teekent hierbij aan: Dat is zeker om de groote gezinnen nog wat meer te treffen. Waarom geen belasting op het hebben van veel kinderen?

En de Java-Post van denzelfden datum: Deze nieuwe belasting zal natuurlijk weer voornamelijk de groote gezinnen treffen. Denkt soms de promotor van deze nieuwigheid — de een of andere belastingspecialiteit natuurlijk — dat men in dezen tijd van malaise en van vermindering van inkomsten voor z'n pleizier zooveel aan bediendenloon betaalt? Heeft hij er geen oogenblik aan gedacht, dat de meesten het aantal hunner bedienden tot twee terugbrengen, wat ongetwijfeld beter is dan allen in dienst te houden op verminderd loon? Zeven ton meer, och kom! Hoe veel arme Inlanders zullen door dezen maatregel aan de werkeloosheid worden overgeleverd: oude bedienden, die niet gewend aan ander werk, maar niet zoo dadelijk op andere wijze aan den kost zullen kunnen komen' Zulke „kleinigheden" wil de fiscus wel eens over het hoofd zien.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Uit den inhoud van deel 63, afl. 1. Constitutiekenmerken bij het Maleische ras en Chineezen, door Dr. H. Müller. — Over de kreosootbehandeling van Influenza, door A. Kampman. — Beknopt overzicht betreffende de filariaverspreiding in Ned.-Indië. — Psychiatrische expertise, door A. Kits van Heijningen. — De pestepidemie in Blitar in 1921—'22, door Dr. A. J. Salm. — Het beroepsgeheim en de geslachtsziekten, door E. H. Hermans. — Aanvullingen van het overzicht van het filaria-onderzoek onder de Atjehsche bevolking gedurende 1922, door R. Oostingh.

BESCHIKBAAR.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

Jaarg. 1923, No. 3. Het gebruik van bruin getint, paraffine-houdend azijnzuur bij de rubberbereiding, door ir. W. Spoon. — Onderzoekingen over de opdrogingssnelheid van rubber, door Dr. O. de Vries. — Eenige gevallen van bliksemschade bij Hevea, door J. G. J. A. Maas.

* * *

Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel in Ned.-Indië. 's Lands Caoutchoucbedrijf. Verslag over 1919 en 1920. (Batavia, Javasche Boekhandel en Drukkerij).

Verslag omtrent den dienst der Postspaarbank in Ned.-Indië over het jaar 1921. (Weltevreden, A. Emmink).

Verslag van de Ombilinmijnen over het jaar 1921. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Regenwaarnemingen in Nederlandsch-Indië, 42e en 43e jaargang 1920 en 1921. Bewerkt en uitgegeven door het Kon. Magnetisch en Meteorologisch Observatorium te Batavia (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Mededeelingen van het Proefstation voor Thee. No. 81. Notulen van de Alg. verg. op 5 en 6 Nov. 1922. Behandeling van het Helopeltisvraagstuk en het Rorak vraagstuk.

De toekomst van Indië. Referaat, gehouden door Ds. E. D. Bakker op het 5e Geref. Studenten-Congres te Lunteren. (De Banier, 16 Maart '23).

Suriname.

De Memorie van Toelichting bij de 6 Maart ingediende begrooting voor 1924 is een buitengewoon belangwekkend stuk. In de algemeene beschouwingen behandelt de Gouverneur de oude kwestie van de verhouding tusschen Gouverneur en Minister, waarover ook in de kolommen van dit blad meermalen gesproken is. Dat het eenmaal tot een uitbarsting zou komen werd door ieder, die jaarlijks de behandeling van de begrooting volgde, voorzien. Hetgeen de Gouverneur schrijft, is een cri de coeur, een uiting van lang verkropte ergernis.

Onze ruimte gedoogt niet het geheele stuk hier over te nemen. Tot eenige grepen moeten wij ons bepalen:

„Het ligt voor de hand, dat de koloniale huishoudelijke begrooting voor 1924 nog in hooge mate de duidelijke kenmerken van beperking en versobering vertoont, welke door den nood der tijden geboden worden.

Is het droevig, dat eene kolonie, welke nog immer op nieuwe ontplooiing wacht, hiertoe niet die kapitaalkrachtige lichamen ziet verschijnen, welke een koloniaal gebied als Java en andere deelen van den Oost-Indischen Archipel in betrekkelijk korten tijd tot grooten bloei hebben gebracht, des te droeviger is het, wanneer het Moederland, waarvan de eerste hulp voor een voortbestaan van Suriname moet worden tegemoet gezien, door de wereldgebeurtenissen zoodanig economisch is verzwakt, dat ook van die zijde noodwendig op krachtige beperking van alle uitgaven dient te worden aangedrongen......

„Het is maar al te waar, dat de publieke opinie in het moederland in onze dagen, met algeheele negeering van rijke hulpbronnen, welke in vorige eeuwen ten gunste van Nederlanders en van Nederlandsche ondernemingen gevloeid hebben, en tevens ook met voorbijgaan van de ethische verplichtingen, welke rusten op een koloniseerende mogendheid tegenover hare volksplantingen, Suriname slechts aanziet als een noodlijdend onderdeel des rijks, waarin schijnbaar vruchteloos groote subsidiebedragen werden gestort en waarvan desondanks niets te wachten is.

Het was zeker in hooge mate bemoedigend te lezen, dat de minister van koloniën zich ten vorigen jare zoo krachtig verzette tegen het denkbeeld om deze kolonie — niet ten onrechte meermalen de meest Nederlandsche genoemd — aan een vreemde mogendheid over te doen, en het is mede deze bemoediging, welke ons krachtig dient te bezielen om voort te werken aan een taak, welke somwijlen een sisyphus-arbeid zou kunnen schijnen, maar welke toch tevens het perspectief op zoovele bereikbare mogelijkheden opent, dat het onverantwoordelijk ware den moed ook maar één oogenblik te verliezen......

„Het grootste bezwaar, hetwelk de gouverneur thans op zijn weg ontmoet, en hetgeen feitelijk alle pogingen tot voortschrijding ten eenenmale belemmert, ja zelfs dwarsboomt, ligt in de wijze, waarop zoowel het bestuur alsook het zelfbestuur van de kolonie wordt uitgeoefend.

De gouverneur wenscht geen beroep te doen op de historie, voor zoover deze bijna constante jammerklachten van vroegere koloniale besturen vermeldt, met betrekking tot gemis aan medewerking van de zijde der Moederlandsche regeering, evenmin wil hij te dezen opzichte de waarschuwingen van meerdere oud-gouverneurs van Suriname in het geding brengen, voor zooverre deze hem persoonlijk het vaak onhoudbare in vorenbedoelde verhouding hebben afgeschilderd, maar hij ziet zich genoopt enkele voorbeelden uit eigen ervaring te doen volgen, teneinde daaraan die gevolgtrekkingen te kunnen verbinden, welke hij voor een juiste beoordeeling van dit alles beheerschende vraagstuk van Koloniaal regeeringsbeleid noodzakelijk acht...

(Hier volgen een zestal voorbeelden, die wij moeten weglaten. Hierna vervolgt de Gouverneur):

„Het opnoemen van deze feiten is niet bedoeld als een critiek op de wijze waarop speciaal in onze dagen wordt gehandeld.

Deze zuiver zakelijke critiek richt zich niet tegen bepaalde personen, maar louter en alleen tegen het stelsel, hetwelk sedert jaren bestaat en hetwelk onafgebroken wordt voortgezet.

Dit stelsel, waarbij het opperbestuur formeel volkomen binnen de perken zijner bevoegdheid handelt, is een van de werkelijke rampen, waaronder de kolonie zucht en welke hare geleidelijke zelfstandige ontwikkeling verhindert en in den weg staat.

Heeft de gouverneur reeds aangevoerd, dat naar zijne meening de Kroon dit stelsel nimmer heeft gewild en zal hij nader trachten aan te toonen, dat naast dit formeel juiste standpunt toch nog ruimte voor eene andere opvatting open ligt, hij zou voorshands willen opmerken, dat een logisch doorvoeren van het gehuldigd systeem tot de consequentie zou dienen te leiden, dat de zaak in hare ware gedaante onder de oogen werd gezien en dat het quasi-besturen in de kolonie werd afgeschaft.

Zoolang Suriname armlastig blijft, en dat is immers het motief, dat aan elk ingrijpen ten grondslag lag, moet niet alleen feitelijk, maar ook, onomwonden uitgesproken, alle macht bij den curator berusten en den curandus, ook op het papier, elke bewegingsvrijheid, welke practisch tot niets leiden kan, ontnomen worden.

De leden, die thans in het college van de Koloniale Staten zitting hebben, zouden gevoegelijk hunnen tijd, welke zij nu aan de kolonie geven, voor anderen meer productieven arbeid kunnen besteden en de vrijwel overbodige gouverneur ware ten spoedigste te vervangen door een willoos agent van het Departement van Koloniën, die automatisch had uit te voeren, hetgeen hem van uit Den Haag werd gelast.

Dan zou men het voordeel genieten, dat niet langer energie, tijd en geld werden verspild, dan zou men zich niet meer behoeven te beklagen over koloniale autoriteiten, die zich het recht aanmatigen om een eigen inzicht te bezitten en dan zou er geen vrees meer behoeven te bestaan voor verschil van meening, met daaruit voortspruitende wrijving en onaangenaamheden.

Indien het waarachtig verlangen kon geboren worden om in onderling overleg tot eene werkwijze te geraken, waarbij het wezen van bestuur en zelfbestuur in hunne ware vormen werd gebracht, dan zou zulks zelfs binnen de grenzen van het huidig regeeringsreglement zeer wel mogelijk blijken.

„Where there is a will, there is a way", geldt ook zeer bepaaldelijk in dit geval.

Wanneer de gouverneur het waagt den weg aan te geven, waarlangs zoodanig doel te bereiken ware, wenscht hij vooraf nogmaals scherp te formuleeren, dat niet persoonlijke teleurstellingen, ondervonden van de zijde van bepaalde personen, hem de overtuiging geschonken hebben, dat het gewraakte stelsel onbestaanbaar is.

Ging het werkelijk om redenen van persoonlijken aard, dan ware het eenvoudige middel van een ontslagaanvrage spoedig toegepast, maar juist wijl het heden niet anders dan een voortzetting van het verleden is te achten, en de toekomst even somber blijft, bijaldien geen andere koers wordt ingeslagen, daar eischt het belang van Suriname, dat thans door openlijke bespreking althans gepoogd wordt de wondeplek in het koloniaal regeeringsbeleid open te leggen voor hen, die in het Moederland over het wel en wee der kolonie beschikken.

Men zal den gouverneur van overmoed en aanmatiging kunnen beschuldigen, wanneer hij een geneesmiddel tracht aan te geven voor de innerlijke kwaal, waaraan Suriname lijdt, maar zoolang hij niet ontheven is van den eed bij de aanvaarding van zijne bediening afgelegd, kan hem niet worden belet „eerlijk" uit te spreken, wat hij „voor de welvaart van de kolonie" noodig acht."

(Dan volgt de opsomming van de desiderata met de toelichting. De toelichting moeten wij weglaten).

1. De minister van koloniën besluite den gouverneur te erkennen als adviseur in Surinaamsche zaken en hem te raadplegen in alle aangelegenheden de kolonie betreffende.

2. De minister van koloniën besluite bij alle door hem aan de Staten-Generaal in te dienen stukken de daarop betrekkelijke, van den gouverneur van Suriname ingewonnen adviezen in extenso over te leggen.

3. De minister van koloniën besluite tevoren aan den gouverneur kennis te geven welk subsidiebedrag hij voor de gewone jaarlijksche uitgaven aan den begrootingswetgever denkt voor te stellen.

4. De minister van koloniën besluite, bijaldien het vorige punt wordt ingewilligd, de Surinaamsche begrooting, wanneer deze geen overschrijding van het in uitzicht gestelde subsidiebedrag en evenmin begrootingsposten welke voor de toekomst niet te overzien zijn inhoudt, ongewijzigd over te nemen.

5. De minister van koloniën besluite, voor het geval hij zich niet kan vereenigen met een of meer onderdeelen van de Surinaamsche begrooting, hiervan tijdig aan den gouverneur bericht te zenden, met opdracht hieromtrent de Koloniale Staten te hooren en het antwoord van dit college vergezeld van zijn ('s gouverneurs) advies onverwijld in te dienen.

In het voorgaande, hetwelk de gouverneur thans zonder eenige herziening van het regeeringsreglement, mogelijk en bereikbaar acht, wordt een perspectief geopend, dat zeker niet op veeleischendheid berust en daarnaast een gevoelen uitgesproken, dat sedert jaren bewust en onbewust in veler harten heeft geleefd.

Slechts indien medewerking in die richting wordt verkregen, acht de gouverneur, zooals boven uitengezet, de kans aanwezig, dat iets wordt bereikt voor de wezenlijke ontwikkeling van Suriname en is het samenstellen en tot uitvoering brengen van een daartoe strekkend werkplan mogelijk."

* * *

„*De West*" van 13 Maart eindigt hare bespreking van dit merkwaardige staatsstuk aldus:

„De Minister heeft nu de gelegenheid om te toonen, dat hij van goeden wil is. Hij kan, zonder iets van zijn bevoegdheid in te boeten, medewerken tot een vruchtbaarder samenwerking met de gestelde machten in de kolonie. Al wat men verlangt, is dat hij bij zijne besluiten in de eerste plaats rekening houdt met de adviezen van den persoon in wiens handen men het bestuur der kolonie heeft toevertrouwd."

Wij voegen daarbij: wat de Minister *niet* moet doen is zich door den ongewonen vorm der beschouwingen van den gouverneur laten afleiden van de juistheid daarvan.

* * *

In aansluiting aan hetgeen wij in ons nummer van 29 Maart schreven over de pogingen om de bacovencultuur in Suriname te doen herleven, nemen wij uit „*De West*" van 6 Maart het volgende over:

„Men deelt ons van bevoegde zijde mede, dat wat men in de bladen heeft genoemd de „inschrijving" voor deelneming aan de bacovencultuur, feitelijk dien naam niet verdient. Op de agenda van de gecombineerde vergadering der beide plantersvereenigingen stond niet vermeld dat er inschrijving zou zijn. Op de vergadering waren vertegenwoordigers van verschillende plantages, die zeker aan de cultuur zullen deelnemen, doch die zich op dat oogenblik niet konden binden, hetzij omdat men moest wachten op instructies uit Nederland, hetzij omdat men nader overleggen moest met geldschieters, hetzij omdat men van oordeel was dat het oogenblik voor inschrijving eerst gekomen zal zijn wanneer het contract met de vruchtenmaatschappij is vastgesteld.

Het was als het ware een opwelling ter vergadering, dat men eens wilde nagaan voor hoeveel hectaren de aanwezigen zich reeds konden binden. Bij de voorloopige inschrijving kwam men tot 326 hectaren, ongeveer de helft van het benoodigd oppervlak."

„De West" schrijft dan verder:

„De jongste berichten uit Nederland luiden niet bemoedigend. De toestand in het Roergebied schept een onzekerheid, die zakenmenschen weerhoudt nieuwe ondernemingen aan te vatten. De kansen voor Suriname staan echter niet uitsluitend op een Nederlandsche kaart. Van Amerikaansche zijde bestaat eveneens belangstelling voor onze bacovencultuur, terwijl het verder geen geheim is, dat de Noorsche maatschappij, die de bauxietconcessie Rorac bezit, eventueel ook zich zal interesseeren voor het vervoer van vruchten in de schepen die hier zullen komen voor het afhalen van bauxiet."

Curaçao.

De Inkomsten.

La Cruz van 7 Maart schrijft over de raming der middelen van 1924, waarvan wij verleden week reeds een en ander vermeldden:

Men heeft de koloniale inkomsten geraamd op ƒ 1.819.055.— en de uitgaven op ƒ 2.537.485.—, zoodat Holland moet bijspringen met ƒ 718.430.—.

Dat is nog maar een raming.

In Curaçao gaat alles buitengewoon en bijzonder. Overal in de wereld verminderen de inkomsten, en er zijn landen, waar men zijn uitgaven niet betalen kan. Hier gaat het juist anders. Verleden jaar ontving het bestuur veel meer geld dan geraamd was. Voor 1922 waren de uitgaven begroot op ƒ 1.302.529.— en zij bedroegen ƒ 1.787.439.—, dus ƒ 484.910.— meer dan de raming. De ontvangsten bedroegen ƒ 1.277.059.— of ƒ 390.929.— boven de raming.

Deze schitterende uitkomst is voor het grootste deel te danken aan de opbrengst van het gedistilleerd, ƒ 256.460.— boven de raming, de inkomstenbelasting ƒ 89.307.—, invoerrecht ƒ 30.583.—. De inkomsten van verschillenden aard brachten op ƒ 510.380.—, d. i. ƒ 93.981.— meer dan begroot was. De Curaçaosche Bank maakt ƒ 52.092.— meer winst, de „draadlooze" op St. Martin heeft zooveel telegrammen verzonden, dat haar opbrengst ƒ 33.353.— boven de raming uitkwam. De verhooging van het posttarief bracht ƒ 24.728.— op, terwijl de loodsgelden ƒ 15.484.— meer gaven dan berekend was.

Voor zoover bekend kan men nu zeggen, dat het

moederland over 1922 ƒ 924.789.— minder heeft bij te passen dan begroot was. Eenige uitgaven zijn hierin nog niet begrepen.

De kolonie Curaçao gaat van dag tot dag vooruit en de tijd, dat zij zelf hare uitgaven betalen zal, kan niet ver meer zijn. God geve dat!"

Ook verleenen wij nog plaats aan een aan de begrootingsstukken ontleend overzicht van de geraamde inkomsten en uitgaven voor elk eiland:

	Inkomsten	Uitgaven
Curaçao	ƒ 1.613.920	ƒ 1.268.816
Aruba	„ 52.150	„ 143.909
Bonaire	„ 47.575	„ 92.122
St. Martin (N. G.)	„ 50.325	„ 95.148
St. Eustatius	„ 22.675	„ 47.900
Saba	„ 11.250	„ 44.970
Benedenwindsche eilanden	—	„ 3.144
Bovenwindsche eilanden	„ 3.000	„ 20.725
Kolonie	„ 15.160	„ 820.751
	ƒ 1.819.055	ƒ 2.537.485
Verhoogde opbrengst van de voormelde middelen en inkomsten als gevolg van herziening van eenige heffingen	Memorie	
	ƒ 1.819.055	ƒ 2.537.485
Bijdrage uit 's Rijks schatkist	„ 718.430	—
	ƒ 2.537.485	ƒ 2.537.485

Een Paarloester.

Weer bevonden zich dezer dagen eenige Venezolaansche scheepjes van Margarita hier in onze haven, die nu het bedrijf van de paarlvisscherij op de kust van Guagira uitoefenen.

En nu heeft zich iets zeer merkwaardigs voorgedaan. Door de welwillendheid van den wd. Gouverneur dezer Kolonie werd ons een echte paarloester in schelp ter hand gesteld, die levend dezer dagen hier uit onze haven van Curaçao door een dezer paarlvisschers was opgedoken en aan den Venezolaanschen Consul-Generaal aangeboden met de mededeeling, dat het een echte paarloester is, doch nog te jong om een paarl te bevatten. Deze deskundige is overtuigd dat, als er meerdere in de haven gevonden worden, zij ook zeker op de kust van ons eiland moeten voorkomen. Zij zouden dan door den stroom mee van Margarita zijn gebracht. Deze schipper zal terugkomen en onderzoeken of er nog meer te vinden zijn.

Deze oesterschelp meet over de langste zijde 55 m.M. en over de smalle zijde 42 m.M., gesloten heeft de schelp hoogstens 10 m.M. dikte.

Als men het artikel eens naleest over de *Paarlvisscherij*, wat wij in October in de *Amigoe* geplaatst hebben en thans in de *West-Indische Gids* is opgenomen, waaraan Prof. Dr. J. Boeke een bijschrift heeft toegevoegd, zal men zien, dat met deze vondst en de getuigenis van dezen paarlvisscher de kansen dan ook op de kusten onzer eilanden paarloesters zullen gevonden worden, aanmerkelijk zijn toegenomen.

Nu deze paarlvisschers van Margarita geregeld onze haven bezoeken, zou het zeer gemakkelijk en alleszins raadzaam zijn, aan deze vaklui het onderzoek in deze zaak op te dragen.

(*A. d. C.*)

S. S. Annapolis.

Maandagmorgen 12 Maart kwam hier binnen het Amerikaansche s.s. *Annapolis*, komende van St. Thomas.

Dit schip, met stoom- en zeilvermogen, behoort aan de Amerikaansche Marine, doch is door het Departement van Marine in bruikleen afgestaan aan den Staat Pennsylvanië voor de theoretische en practische opleiding van de leerlingen der koopvaardijvloot der *Nautical School* van dien Staat. Aan boord zijn behalve kapitein Vincent nog 5 officieren, behoorende tot de Amerikaansche Marine en verder een 70 leerlingen, jongens van 16 à 17 jaar, die een blauw uniform dragen. Woensdag gaat de *Annapolis* van hier onder zeil naar Colon.

Aankoop West-Indische Eilanden.

Dr. Aughinbaugh, „lecturer on Foreign Trade" aan de Columbia Universiteit, die op het gebied der commercieele politiek een zekere „standing" heeft, schreef onlangs in de „New-York Commercial", dd. 20 Januari l.l., een artikel, waarin de aankoop van de West-Indische eilanden door de Vereenigde Staten van Noord-Amerika wederom ter sprake werd gebracht. Hij schreef o.a. het volgende:

„Holland has repeatedly offered them to the United States, and in order to acquire Curaçao, with its free port and its military possibilities it might be advisable for us to buy them all."

Aangezien deze kwestie meermalen ter sprake is gekomen, achten wij het van belang hierbij ook dadelijk te vermelden, dat Dr. D. H. Andreae, voormalig handelsattaché bij het Gezantschap der Nederlanden te Washington, in het nummer van den 16en Februari d.a.v. van bovengenoemd blad in een open brief aan Dr. Aughinbaugh diens bewering heeft tegengesproken.

De meest afdoende tegenspraak vinden de lezers juist in hetgeen door de Kamerleden en den Minister van Koloniën dit jaar bij de behandeling der begrooting van Suriname en Curaçao is gesproken.

(*A. d. C.*)

Uit den Verren Vreemde.

Nog ouder dan het oude Egypte.

Wedijver ook in de naspeuring van 't verre verleden, in het opdelven van oudheden die met duizendtallen van jaren tellen. Terwijl de ontdekkingen van lord Carnavon en Carter in de vallei der koningsgraven in Egypte de aandacht van de wereld vragen, komen berichten tot ons van ontgraven, door professor William Niven in de vallei der Mongolen in Mexiko volbracht. Kan het graf van Toet-Ank-Amen getuigen van de beschaving van 6000 jaren geleden, de vondsten in Mexiko willen beweren, dat in het 4½ eeuwen geleden ontdekte Amerika 10 eeuwen her reeds een hooge beschaving en een gemeenschap met het Mongoolsche ras bestond, die echter niet, gelijk de Egyptische, in eene ons bekende oude geschiedenis werd geboekstaafd, doch, evenals de nieuwe wereld door Columbus, weer opnieuw ontdekt moest worden. Een punt van overeenkomst vormt dan weer de volhardende pogingen in het Nijlgebied, evenals in Midden-Amerika; was lord Carnavon gedurende 16 jaren aan 't werk, Niven begon 14 jaren geleden zijne nasporingen, en beiden vonden periode onder periode bedolven, periode over periode heengebouwd. In Mexiko schijnen vijf beschavingsperiodes zich af te teekenen. De eerste zou een tiental van duizendtallen van jaren geleden reeds steden hebben gebouwd. De uit dien tijd gevonden geraamten worden als van een Mongoolsch ras beschouwd, ook de groffe teekeningen, op muren van woningen en tempels overgebleven, bevestigen dien indruk. Hiéroglyphen toonen verwantschap met de oorspronkelijke Chineesche hiéroglyphen.

De wijze, waarop de geraamten lagen, alsook de laag grint en zand, waaronder zij bedolven zijn, doet aan de vernietiging van een geheel ras door een overstrooming denken.

Het volgende ras stond hooger in beschaving. De gebouwen, bloot gelegd uit dit tijdperk, geven verrassende bewijzen van kunst, welke niet onder doet voor de voortbrengselen der oude Grieken. Deze periode eindigt met een vulkanische uitbarsting, zooals de aschlaag duidelijk aangeeft. Professor Hyde, de geologische deskundige, stelt den ouderdom van die aschlaag op 5 à 6 duizend jaren; op 1000 jaren meer of minder komt 't niet aan.

Opmerkelijk is, dat in Mexiko thans geen Mongoolsch ras meer bestaat, maar wel worden onder de oorspronkelijke Mexikaansche bevolking nog typische aanwijzingen aangetroffen, die de onderstelling wettigen van de vermenging van de overblijfselen van een Mongoolsch ras met later van elders naar Mexiko getrokken nieuwelingen, nieuwelingen, wier tijd van aankomst aldaar toch alweer eenige duizende jaren achter ons liggen. Nadien heeft de vulkanische werking een dergelijk proces nog eenige malen, over meer of minder uitgestrekt terrein, herhaald.

De opgravingen en de bestudeering van het gevondene worden regelmatig en stelselmatig voortgezet. Van de geheimen van voor-historisch Amerika wordt zoo wel wat onthuld.

Die vroegere gemeenschap met het Mongoolsche ras doet de vraag opkomen, hoe het vèr verwijderde China, door een oceaan van Amerika gescheiden, Mexiko heeft kunnen ko-

koloniseeren. De onderstelling indachtig van het eenmaal één zijn van het Amerikaansche vasteland met dat van Europa en Afrika, zou een aanwijzing van overeenstemming van rassen in deze werelddeelen gemakkelijker verklaarbaar zijn geweest, dan de nu geconstateerde verspreiding van het Mongoolsche ras 10.000 jaren geleden ter weerszijden van den breedsten oceaan.

Onderzoekingen in verschillende deelen van den aardbol.

Vermeldden wij de vorige week het plan van Amundsen om van Alaska, via den Noordpool, naar Spitsbergen te vliegen, en brengen wij hierboven onderzoekingen in Egypte en Mexiko in herinnering, inderdaad is er in een groote uitgestrektheid in verschillende richtingen, bijzondere bedrijvigheid van aardrijkskundige en geschiedkundige ontdekkers gaande.

Doen wij eens een greep uit de periodieke lectuur, zooals die toevallig op onze tafel ligt. N. M. Judd is te Washington teruggekeerd, na bij Pueblo-Bonito in Nieuw Mexiko in 1922 volbrachte ontgravingen. M. Baer volbrengt een studietocht in Pensylvanië, vooral in de vallei van Shanandoah. Een Amerikaan, Raven, heeft in Noord Queensland (Australië) naar overblijfselen van de vroegere fauna gezocht en zeer veel belangrijks gevonden; hij zet de onderzoekingen voort in 't district Burnett. Charles Hoy, ook een Amerikaan, vult ze aan door onderzoekingen in Australisch Tasmanië. En professor Richards volvoert een wetenschappelijk onderzoek langs de kust van Queensland.

De Lange Koch-expeditie verbetert de kennis der Groenlandkusten. Dr. Macmillan, in 1921 vertrokken voor Baffinland, bereikte in September Nd. Sydney en vertoeft nog in het hooge noorden van Amerika. In diezelfde streek zijn de hh. Tremblay, Barbeau en Talbot midden in hun onderneming van 2 jaren, ter bestudeering van verschillende wetenschappelijke vragen, w.o. die betreffende den magnetischen noordpool.

En terwijl er zoo velen op 't pad zijn, vinden wij een opsomming door de Canadeesche Alpenclub uitgegeven van de toppen van de Rocky mountains, welke tot nu toe nog niet beklommen zijn, zóó als 't ware een uittarting toeroepende aan de bergbeklimmers. De lijst bevat 18 toppen of topreeksen, van welke de Columbia, met 12924 voet de hoogste is. Wij geven ze hier allen weer:

Bij de bronnen van de Athabaskarivier: de bergtoppen van de Alberta, Twinshoogten, Nth. Twins, Sth. Twins, Columbia, Kg. Edward.

Ten Nd. van het Fortress-meer: de Fortresse, Quincy en Mis.

Ten Wt. van dit meer: Clemenceau en Ghost.

Bij de Athabaska-pas: Mt. Hooker.

In het gebied van de Whirlpoolrivier: Mt. Fryatt, Scott en Needle Peak.

Bij de Tonquinvallei: Mt. Geikie, Pick Geikie en Fraser.

Uit deze greep, waarbij Amerika, door personen en doel bijzonder sterk vertegenwoordigd is, kan men zich een denkbeeld vormen van de bedrijvigheid op dit gebied van de groot sport. Of juister door deze greep moge blijken, dat men zich eigenlijk geen benaderend juist denkbeeld kan vormen van het enorm vele, dat op dit gebied den heelen aardbol rond wordt gepresteerd.

Generaal Weygand hooge commissaris in Syrië.

Bij de toewijzing der mandaten door den Volkerenbond stond Frankrijk er op zich de voogdij over Syrië opgedragen te zien. Oude banden koppelen de belangen van die twee landen aan elkander, geen lied is in Frankrijk meer bekend dan het: „Partons pour la Syrie". Sedert de zaken in 't Nabije Oosten aan 't verkeeren zijn, kan Frankrijk zijn plezier in Syrië echter best op. Nadat 't zijn intieme bemoeienis eerst ook over het naastgelegen Cilicië uitgestrekt had en nadat zijn vertegenwoordiger Franklin Bouillon met Kemal pacha het ontwerp had opgemaakt voor een overeenkomst, welke Frankrijk in een benijdenswaardige positie scheen te plaatsen, vergeleken bij alle andere Europeesche mogendheden, bleek weer hoe gemakkelijk de westerling zich door den oosterling laat misleiden. De Angora-partij begon in Cilicië zoo op te dringen, dat de Franschen, om bonne mine à mauvais jeu te maken, den schijn aannamen zich vrijwillig uit Cilicië terug te trekken. De Turken ontnamen de Franschen stuk na stuk elk der op de Franklin Bouillon-overeenkomst gebouwde verwachtingen. Wij hebben onlangs nog melding gemaakt van de terzijde zetting van de Fransche aanspraken op den spoorwegaanleg, om de voordeelen hiervan aan de Amerikaansche combinatie-Chester te gunnen. In Syrië zelf wroet de Turksche agitatie ook al tegen het Fransche mandaat. Generaal Gouraud, die zich als Hooge Commissaris had mogen verblijden in de eerst behaalde successen, zag zijn invloed en zijn roem, op onderietige wijze, tanen. Hij is een paar maanden geleden naar Frankrijk gekomen, toen werd reeds gezegd dat hij niet naar Syrië zou terugkeeren.

Thans is als zijn vervanger benoemd generaal Weygand, een benoeming waaruit te lezen is, dat Frankrijk niet voornemens schijnt zich uit Syrië terug te trekken; generaal Weygand is de man niet om een verkorven zaak te gaan likwideeren. Bij menige gelegenheid de rechterhand van maarschalk Foch, aanvaardde hij o.a. de taak van de Poolsche verdediging te organiseeren, toen Polen twee jaren geleden bijna geheel in de macht van 't Russische leger gevallen was, taak, die hij op verrassende wijze volbracht. Frankrijk verwacht nu van dezen bekwamen generaal, organisateur en staatsman, dat het zijn eer als mandaathouder over Syrië zal weten op te houden.

De positie waarin het ten opzichte van Syrië verkeert, toont veel overeenkomst met die van Groot Brittannië ten opzichte van Mesopotamië. Er gaan belangen mee gemoeid, welke men niet gaarne prijs geeft, waarvan men de voordeelen vooral niet gaarne aan anderen gunt, maar de omstandigheden van 't oogenblik vragen in 't eigen land in zoo ruime mate aandacht en geld voor dringende aangelegenheden, dat men voor het mandaatgebied niet veel durft vragen. Zoowel bij Syrië als bij Mesopotamië komt ook de Turksche kwestie meespreken. In deze omstandigheden lijkt 't goed gezien daar juist een bekwame, krachtige figuur te plaatsen, in wiens oordeel over het bereikbare en de daartoe noodige middelen regeering en volk vertrouwen stellen.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:

CONCEPT-NOTULEN DER HOOFDBESTUURSVERGADERING OP ZATERDAG 7 APRIL 1923, DES NAMIDDAGS TEN 2 UUR, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Aanwezig de heer Mr. W. Sonneveld, Voorzitter, de dames Douair. Jhr. W. C. Clifford Kocq van Breugel-Roelofs (Breda) en J. van der Schuyt (Utrecht), de H.H. R. Zuyderhoff, Onder-Voorzitter en F. van Peski (den Haag), J. A. van Hamel (Leiden), F. E. Luitjes (Nijmegen), Z. G. Ph. Marcella (Rotterdam) en F. H. A. van der Brugh, Secretaris-Penningmeester.

Afwezig mevrouw A. Dijk-de Bruyn van Rozenburg (Apeldoorn), H. J. M. Baumann (Arnhem), J. P. Th. J. Brondgeest (Haarlem), Dr. H. H. Zeylstra (Deventer) en G. Calkoen (Amsterdam).

De Voorzitter opent op het aangegeven uur de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Voor het eerst sedert langen tijd hier vergaderende — aldus Spr. — als gevolg van het overlijden van mevrouw ten Bosch-Bosscher, in wier gastvrije woning deze bijeenkomsten gewoonlijk gehouden werden, is het voorzeker in den geest van het gansche H.B., wanneer de overledene, die met de menschelijke fouten, welke haar aankleefden, de Vereeniging toch zulk een warm hart toedroeg, nog eenmaal herdacht wordt. Waar deze H.B.-vergadering de eerste is na haar verscheiden, zoo mag een enkel sober woord aan hare nagedachtenis gewijd, niet onuitgesproken blijven, maar tevens kan daarmede worden volstaan, omdat hare persoonlijkheid bereids uitvoerig geschetst is geworden in woord en geschrift. Gaarne zou spr. thans in een meer opgewekten toonaard willen vervolgen, ware het niet, dat hij daartoe de volle vrijheid toch niet kan vinden, wanneer hij enkele belangrijke punten, welke straks aan de orde zullen komen, voor oogen houdt.

Allerminst evenwel wenscht spr. hiermede een schaduw te werpen op de te houden beraadslagingen, waarvoor, in het algemeen, ook geen reden is, gezien de lichtpunten op welke daarnaast gewezen kan worden. Spr. eindigt met de hoop uit te spreken, dat ook deze bijeenkomst moge strekken tot bevordering der belangen van de Vereeniging „Oost en West".

Alvorens over te gaan tot de agenda, leest de Voorzitter de kennisgevingen wegens verhindering voor; van den heer Brondgeest (Haarlem) werd er geen ontvangen.

Punt I der Agenda: Notulen.

Bijaldien deze bekend zijn gesteld in het K. W. van 9 November 1922, wordt, met algemeene instemming, de lezing achterwege gelaten.

Punt II: Jaarverslag, rekening en verantwoording 1922, begrooting 1923.

De Secretaris leest het jaarverslag voor en wordt hem door de vergadering, bij monde van den Voorzitter, dank betuigd voor zijn arbeid. De rekening, verantwoording en balans 1922 wordt goedgekeurd, nadat de Secretaris voorlezing heeft gedaan van het rapport der Verificatie-Commissie. Omtrent de thans op de balans voorkomende post, geldleening ƒ 625.—, waarover de Verificatie-Commissie een opmerking heeft gemaakt, zal een nadere beslissing moeten worden genomen.

Punt III. Koloniaal Weekblad.

In aansluiting op hetgeen ter zake in het jaarverslag is vermeld, geeft de Voorzitter een uitvoerige uiteenzetting

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST"

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapkaart **toegang tot de Clublokalen Restaurant en Leeszaal** van de **Amsterdamsche Burgerwacht,** Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

van de verschillende omstandigheden, die het Dagelijksch Bestuur hebben genoodzaakt de pas gesloten overeenkomst met den nieuwen uitgever van het Koloniaal Weekblad te verbreken en de exploitatie van het blad weer in handen te stellen van de N. V. Ten Hagen en van de gevolgen, die daaraan voor de Vereeniging verbonden waren.

Bij monde van den heer van Hamel verklaren de overige ter vergadering aanwezige leden van het Hoofdbestuur zich ten volle met de door het Dagelijksch Bestuur ten aanzien van het Orgaan der Vereeniging genomen maatregelen te kunnen vereenigen en daaraan hunne goedkeuring te hechten.

Bij de voortgezette bespreking over het Weekblad wordt, met het oog op de groote beteekenis die het voor de Vereeniging heeft, algemeen de noodzakelijkheid erkend om voor den belangstellenden lezer de inhoud daarvan zoo aantrekkelijk mogelijk te maken en wordt de vraag behandeld, of het in verband daarmee niet wenschelijk zou zijn de redactie op eenigszins andere leest te schoeien. Ten slotte wordt het Dagelijksch Bestuur uitgenoodigd de daaromtrent ter vergadering aangegeven denkbeelden nader te overwegen, met machtiging om daaraan zooveel noodig en mogelijk uitvoering te geven.

Punt IV. Voordracht Algemeene Vergadering vacatures H.B.

Aan de beurt van aftreden zijn de H.H. Sonneveld, Zuyderhoff, Van der Brugh, Baumann en Van Hamel. Vermits van de afdeelingen, uitgezonderd Apeldoorn, geen dubbeltallen zijn ingekomen, vraagt de voorzitter aan deze H.H. — met het oog op de Algemeene Vergadering — of zij eene herbenoeming zich willen laten welgevallen, welke vraag eenparig toestemmend wordt beantwoord. Den heer Baumann (Arnhem), afwezig, zal alsnog diens welnemen gevraagd worden, terwijl voor Apeldoorn de heer J. C. Baars, ter vervanging van den heer Gerdes Oosterbeek, in aanmerking wordt gebracht. De heer Zuijderhoff maakt de opmerking, dat de aanvulling der vacature-Mevr. ten Bosch, volgens de voorschriften niet vereischt wordt en de zetels voor Den Haag derhalve tot vier beperkt kunnen blijven, terwijl de secretaris mededeelt, dat het bestuur der afd. Groningen zal worden uitgenoodigd zich in het H.B. te doen vertegenwoordigen.

Punt V. Agenda Algemeene Vergadering en vaststelling datum.

In onderling overleg wordt de datum bepaald op 9 Juni e.k. Mevrouw Clifford zou gaarne in overweging zien genomen om aan die vergadering eene attractie te verbinden, welke opmerking de Voorzitter gaarne aan den Voorzitter der afd. Den Haag, hier tegenwoordig, endosseert.

Punt VI. Mededeelingen.

Bij dit punt deelt de Voorzitter mede, dat door het Dagelijksch Bestuur besloten is, om met ingang van 1 Mei e.k. het kantoor van den Secretaris der afdeeling Den Haag over te brengen naar den zetel van het H.B., Heulstraat 17, en zulks als noodwendig gevolg van het overlijden van Mevr. ten Bosch, in wier woning deze functionnaris zijne werkzaamheden verrichtte. Het tot dusver door de Vereeniging van Ambtenaren B. B. geoccupeerd lokaal komt met dien datum weder ter beschikking. Dat vertrek zal dan in gebruik worden genomen door den leider van het Informatie-bureau, wiens tegenwoordige kamer voor den secretaris der afdeeling Den Haag is aangewezen.

Voorts, dat eene Statuten-wijziging wellicht noodig is, als gevolg van de aangenomen amendementen op de Grondwet; de woorden „koloniaal" en „bezittingen" zullen in de reglementen der Vereeniging moeten komen te verdwijnen.

Van de afdeeling Apeldoorn is een voorstel ingekomen houdende verlaging van contributie, verhooging der bijdragen begunstigers en verminderen der afdracht aan het H.B. Over dit belangrijk voorstel zal het H.B. reeds op de Algemeene Vergadering van prae-advies dienen.

En eindelijk brengt de Voorzitter het Regeeringsjubileum van H. M. de Koningin ter sprake. Wat het H.B. aangaat, heeft de heer van Peski getracht om eene Indische tentoonstelling hier ter stede tot stand te brengen overeenkomstig den daartoe uitgesproken wensch van het Stadsbestuur. De heer van Peski deelt dienaangaande nog mede, dat hij tot zijn leedwezen niet heeft mogen slagen om die tentoonstelling tot stand te brengen, omdat in de eerste plaats de tijden daarvoor niet gunstig zijn, dat Amsterdam bereids een grooten voorsprong bleek te hebben en eindelijk dat hij zich niet heeft kunnen verzekeren van de hulp van hen — o.a. van Dr. de Bussy — die hem daarbij zoude terzijde staan. Wat de afdeeling betreft, herinnert de Voorzitter aan het te voren bepaalde standpunt, dat men hetzij zelfstandig dan wel in samenwerking met plaatselijke comité's zal trachten aan de feestelijkheden deel te nemen.

Punt VII. Rondvraag en sluiting.

De heer Zuyderhoff wenscht nog even de aandacht te bepalen op de Agenda der Algemeene Vergadering. De Secretaris zegt, dat nog geen gegevens van de afd. zijn ingekomen en dat de te behandelen punten ten deele aangegeven zijn in het Huish. Reglement. Voorts wenscht de heer Zuyderhoff alsnog de begrooting 1923 in behandeling te nemen; de posten van ontvangst en uitgaaf worden nu één voor één opgenoemd. Na afloop hiervan vraagt de Voorzitter, of nog iemand het woord verlangt. Daar dit niet het geval is, wordt de vergadering gesloten met dankbetuiging aan de aanwezigen voor hunne opkomst.

Van den Bond van Surinamers in Nederland:

UITNOODIGING tot bijwoning van de HUISHOUDELIJKE VERGADERING, te houden op *Donderdag 26 April 1923*, des avonds om acht uur precies, in een der vergaderzalen van het American-Hotel, Leidscheplein te Amsterdam (ingang Café-Restaurant).

Amsterdam, 21 April 1923.

Het Bestuur van den Bond:
J. J. GEMMEL, *Voorzitter,*
J. R. BAANK, *1e Secretaris.*

Agenda:

1. Opening en Notulen.
2. Belangrijke mededeelingen van het Bestuur.
3. Bespreking over het samengaan met de Amsterdamsche Vrijwillige Burgerwacht, op den voet als de door de afd. Amsterdam van „Oost en West" gesloten belangengemeenschap.
4. Verslag van de Verificatie-Commissie-1922.
5. Verkiezing van een Tweeden-Secretaris door het niet aanvaarden der benoeming door Mej. M. Nassy.
6. Voorstel van het Bestuur om in de maand Juni een boottocht op de Zuiderzee te organiseeren.
7. Rondvraag en Sluiting.

Mutaties van 18 tot 25 April 1923.

Nieuwe Leden.

R. Soeratmo, Veearts, Utrecht, van Speijkstraat 1, f 5.

T. P. Baart de la Faille, Directeur Internationale Crediet- en Handelsvereeniging Rotterdam, f 5.

L. Schol, Apeldoorn, Wilhelminapark 15, f 5.

V. A. G. Pietersz, O.-I. Ambtenaar m. v., Den Haag, Wateringplein 17, f 5.

Mevr. Wed. C. E. Velden-Süverkropp, Onderwijzeres, Bandoeng, 1e Litsenlaan 16, f 5.

Ch. E. Pietersz, O.-I. Ambtenaar m. v., Den Haag, Jan van Riebeekstraat 37, f 5.

J. E. H. Heins, O.-I. Ambtenaar m. v., Den Haag, Jan van Riebeekstraat 37, f 5.

W. Th. Kunstt, O.-I. Ambtenaar m. v., Den Haag, Jan van Riebeekstraat 37, f 5.

Adresveranderingen.

Jonkvrouwe A. de Vos van Steenwijk, van: Den Haag, Bankastraat 46, naar: Arnhem, Paulinastichting, Boven-brugstraat 5, f 10.

J. van Gessel, O.-I. Ambtenaar m. v., van: Scheveningen, Havenkade 10, naar: Den Haag, Weimarstraat 236.

N. A. de Haart, Controleur B. B., van: Mittenwald, Ober-bayern, naar: Den Haag, Frankenslag 116, f 5.

K. W. Boogaard, Kapitein N.-I. L., van: Tandjong-Pinang, naar: Den Haag, Laan v. Nieuw Oost-Indië 106, f 5.

W. Mansveld, O.-I. Ambtenaar m. v., van: Weltevreden, naar: Den Haag, van Speijkstraat 173, f 5.

A. H. Maas Geesteranus, Ass.-Resident, van: Den Haag, Frankenslag 87, naar: Weltevreden, Dep. B. B.

H. Polak, Gedipl. Civ. Gezaghebber, van: Amsterdam, Leidschekade 77, naar: Weltevreden, Dep. B. B.

J. W. Tissot van Patot, Adj.-Inspecteur Scheepvaart, van: Breda, Baronielaan, naar: Weltevreden, Kanarielaan 21.

Dr. H. Wertenbroek, Arts, van: Villa Bamberg, Rijsbergen (afd. Breda) naar: Middelburg, Nieuwe Vlissingsche-weg 262.

H. P. M. van Altena, Oud-Majoor N.-I. L., van: Nijmegen, P. Brugmanstraat 19, naar: Haarlem, Hertogstr. 7boven, f 5.

Mr. G. G. van Buttingha Wichers, van: Hotel de Roode Leeuw te Terborg naar: Noordwijkerhout, Boerenburgerweg.

J. Lichtveld, Distr.-Secr., van: Coronie naar: Ephrata.

L. J. Schoon, van: Plantage „St. Barbara" naar: Paramaribo, Keizerstraat 61.

Chr. A. Simons, Distr.-Commissaris, van: Groningen naar: Nieuw-Amsterdam (Suriname).

B. J. Haga, Controleur B. B., van: Zeist, Fransen v. d. Puttelaan 20, naar: Leiden, Rapenburg 13, f 5.

V. A. Seket, Amsterdam, van: 3de Helmersstraat 47ahuis naar: Bronckhorststraat 24boven.

Vereeniging „OOST en WEST".

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die **gratis hulp** wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren *f* 1,50, noenmaal *f* 0.75 en diner *f* 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs: **f 0.50** en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.)
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (Opnieuw herzien).
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
No. XI. **De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. XII. **Onze Koloniën.** Prijs **f 0.35** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.

No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
" 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
" 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
" 4. Sarikat-Islam.
" 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
" 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
" 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
" 8. De Europeesche vrouw in Indië.
" 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
" 10. Over de Kolonie Suriname.

Serie II.

No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
" 2. Het Javaansch tooneel.
" 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
" 4. De theecultuur op Java.
" 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
" 6. Een doode taal in Indië.
" 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
" 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
" 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
" 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.

No. 1. Over Bali en zijne bewoners.
" 2. Bevloeiing in Nederlandsch-Indië.
" 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
" 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.
No. 5. Nederlanders in Indië.
" 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
" 9. De Slavernij in Oost-Indië.

N.B. *Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.*

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Djokdja, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is voorloopig gevestigd: **Jacob Hopstraat 12, alhier.**